

4.3. Sytuacja przestrzenno-funkcjonalna i techniczna

Sfera przestrzenno-funkcjonalna odgrywa istotną rolę w ocenie komfortu jakości życia mieszkańców danego obszaru.

Gminna infrastruktura techniczna

Na obszarze Gminy Załuski nie funkcjonuje system sieci ciepłowniczej. Zaopatrzenie w ciepło odbywa się z indywidualnych kotłowni opalanych paliwami stałymi, olejem opałowym oraz gazem pochodzącym ze zbiorników. Obecnie na terenie Gminy Załuski brak jest sieci gazowej rozdzielczej. Do ogrzewania pomieszczeń wykorzystywany jest głównie węgiel kamienny. Efektem jest znaczna emisja do atmosfery zanieczyszczeń oraz dwutlenku węgla w okresie grzewczym. Mieszkańcy wskazują na konieczność prowadzenia termomodernizacji budynków, w tym budynków użyteczności publicznej oraz podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców. Przez teren Gminy przebiega przesyłowa sieć gazowa wysokiego ciśnienia. Zasilanie Gminy Załuski w energię elektryczną odbywa się z GPZ 110/15kV w Płońsku oraz częściowo z GPZ w Pomiechówku.³⁵ Na terenie Gminy Załuski funkcjonuje sieć wodociągowa, długość czynnej sieci rozdzielczej wynosi 201,4 km. Łączna liczba przyłączy wynosi 1.608 szt. Z sieci wodociągowej korzysta 99,9% mieszkańców. W Gminie nie ma wybudowanej sieci kanalizacji, ścieki socjalno-bytowe odprowadzane są do zbiorników bezodpływowych. Mieszkańcy korzystają natomiast z przydomowych oczyszczalni ścieków. Na obszarze całej Gminy funkcjonuje 216 tego typu instalacji.³⁶ Istotną kwestią, która została zgłoszona w trakcie partycypacji społecznej, jest dla interesariuszy rozbudowa sieci kanalizacji deszczowej w Gminie. Interesariusze wskazali również w trakcie konsultacji społecznych na potrzebę budowy nowych ciągów pieszych oraz ścieżek rowerowych. Pożądanym kierunkiem rozwoju komunikacji wyznaczonym w „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Załuski” jest urządzenie ulic wiejskich, tj. realizacja chodników i miejsc parkingowych w rejonie obiektów usługowych oraz realizacja ścieżek i tras rowerowych na kierunkach szczególnie intensywnie wykorzystywanych przez rowerzystów oraz w celu powiązań z terenami atrakcyjnymi krajobrazowo i turystycznie.

Kolejnym przedsięwzięciem zgłoszonym przez mieszkańców jest rozbudowa systemu oświetlenia. Inwestycje te powinny przyczynić się do poprawy bezpieczeństwa na drodze. Są to istotne dla mieszkańców kwestie, które ich zdaniem w znaczący sposób wpływają na standard życia w Gminie. Poprawa infrastruktury komunalnej stanowi jedno z wyzwań rozwojowych, zdefiniowanych w „Strategii Rozwoju Gminy Załuski na lata 2016-2020”, a także została podniesiona w „Planie gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Załuski”. Ponadto w „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Załuski” wskazano na słabą jakość dróg, szczególnie gminnych i powiatowych pod względem parametrów technicznych (nośność, szerokość, nawierzchnia, pobocza).

³⁵ Na podstawie: Planu gospodarki niskoemisyjnej Gminy Załuski.

³⁶ Tamże

Gminna infrastruktura społeczna

Jednym z zadań samorządu gminy jest zaspokojenie potrzeb lokalnej społeczności. Rozwój gminy zależy także od umiejętności gospodarowania zasobami i od tego, jak władze gminy będą wykorzystywały swoje mocne strony w tym zakresie. Infrastruktura społeczna obejmuje zadania z zakresu oświaty, ochrony zdrowia, pomocy społecznej, kultury i sportu, niezbędne do funkcjonowania lokalnej społeczności.

W Gminie funkcjonują 4 szkoły podstawowe: Szkoła Podstawowa im. ks. Jana Twardowskiego w Kamienicy, Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Kroczewie, Szkoła Podstawowa im. Władysława Stanisława Reymonta w Stróżewie oraz Szkoła Podstawowa w Szczytnie, jak również 2 gimnazja: Publiczne Gimnazjum nr 1 im. Jana Pawła II w Kroczewie oraz Publiczne Gimnazjum nr 2 w Szczytnie. Na terenie Gminy znajduje się 5 przedszkoli bądź oddziałów przedszkolnych: Integracyjne Niepubliczne Przedszkole „Mały Miś” w Karolinowie, Przedszkole w Kroczewie, Integracyjne Niepubliczne Przedszkole „Mały Miś” w Naborówcu, Oddział przedszkolny w Szkole Podstawowej im. Wł. St. Reymonta w Stróżewie, Oddział przedszkolny w Zespole Szkół Ogólnokształcących w Szczytnie.

Dostęp do placówek służby zdrowia jest zapewniony przez Kontraktowy Ośrodek Zdrowia w Załuskach (Załuski 59A). Specjalizacja przychodni to: medycyna ogólna (rodzinna), pediatria oraz reumatologia. Usługi specjalistyczne oraz usługi lecznictwa zamkniętego dostępne są w Płońsku. Zaopatrzenie w leki zapewnia apteka w Załuskach.

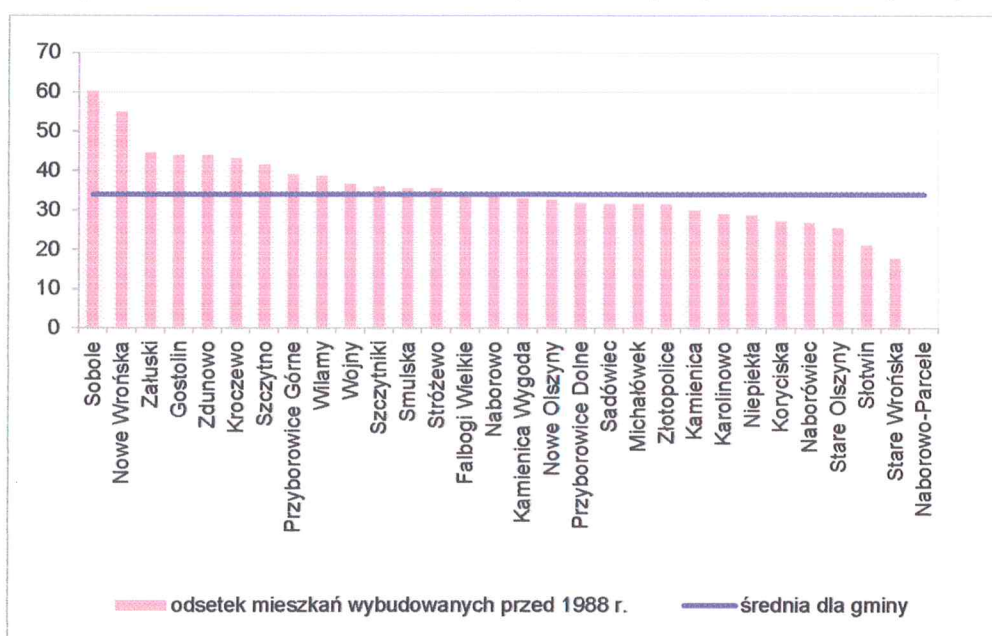
Zadania z zakresu kultury realizowane są przez Gminną Bibliotekę Publiczną, znajdującą się w Załuskach. Dodatkowo na terenie Gminy znajdują się świetlice komputerowe w sołectwach: Karolinowo, Nowe Wrońska, Załuski. Na terenie gminy znajdują się obiekty sportowe i rekreacyjne, tj. boiska oraz sale gimnastyczne przy szkołach w Kamienicy, Kroczewie, Stróżewie i Szczytnie, obiekty sportowo-rekreacyjne w Karolinowie, Nowych Olszynach, Nowych Wrońskach i Załuskach oraz place zabaw w Kamienicy, Kroczewie, Stróżewie, Szczytnie i Załuskach.

Dla mieszkańców istotną kwestią jest prowadzenie dalszych inwestycji mających na celu rozbudowę infrastruktury sportowej i rekreacyjnej. Konieczna jest także poprawa jakości i rozbudowa istniejących instalacji. Dzięki tym inwestycjom mieszkańcy Gminy będą mieli możliwość aktywnego spędzania czasu oraz zacieśniania więzi społecznych. Zgłoszone zostały projekty budowy obiektów sportowych i infrastruktury towarzyszącej, placów zabaw. Jako docelowe miejsca inwestycji zostały wskazane tereny sołectwa m.in. Kamienica, Kroczewo, Nowe Olszyny, Nowe Wrońska, Szczytno i Załuski. Poprawa infrastruktury społecznej, zwiększanie atrakcyjności turystycznej i kulturalnej obszarów wiejskich, jak również edukacja i podnoszenie świadomości mieszkańców obszarów wiejskich, zostały uznane jako kluczowe wyzwania rozwojowe gminy w „Strategii Rozwoju Gminy Załuski na lata 2016-2020”.

Odsetek budynków wybudowanych przed 1988 r. (WF1)

Stan techniczny budynków jest związany z datą budowy budynków, obowiązujących wówczas norm i przepisów, a także z prowadzonymi pracami remontowymi czy termomodernizacyjnymi. 60% budynków w gminie zostało wybudowanych przed 1970 r., kolejne 28% budynków ma więcej niż 28 lat, a pozostałe 12% zostało wzniesione po 1989 r.³⁷ Zdaniem interesariuszy konieczne jest dalsze prowadzenie termomodernizacji na terenie Gminy. Remonty powinny obejmować przede wszystkim budynki mieszkalne, jak również budynki użyteczności publicznej.

Wykres nr 12 Odsetek mieszkań wybudowanych przed 1988 r. (WF1)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy i GUS

Zużycie energii na potrzeby ogrzewania i przygotowania ciepłej wody użytkowej w budynkach jest istotną częścią łącznego zużycia energii finalnej w gminie. W związku z powyższym istnieje znaczny potencjał zaoszczędzenia energii cieplnej w budownictwie poprzez zastosowanie rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska. Jednym z możliwych działań do podjęcia jest termomodernizacja, prowadząca do zwiększenia efektywności wykorzystania energii finalnej, a co za tym idzie do zmniejszenia emisji gazów cieplarnianych. Przedsięwzięcia termomodernizacyjne obejmują:

- ulepszenia, w wyniku których następuje zmniejszenie zapotrzebowania na energię dostarczaną na potrzeby ogrzewania i podgrzewania wody użytkowej oraz ogrzewania do budynków,
- ulepszenia, w wyniku których następuje zmniejszenie strat energii pierwotnej

³⁷ Dane Banku Danych Lokalnych, www.stat.gov.pl

- w lokalnych sieciach ciepłowniczych oraz zasilających je lokalnych źródłach ciepła,
- wykonanie przyłącza technicznego do scentralizowanego źródła ciepła, w związku z likwidacją lokalnego źródła ciepła, w wyniku czego następuje zmniejszenie kosztów pozyskania ciepła dostarczanego do budynków,
 - całkowita lub częściowa zamiana źródeł energii na źródła odnawialne lub zastosowanie wysokosprawnej kogeneracji.³⁸

Na terenie Gminy Załuski sukcesywnie realizowane są zadania z zakresu termomodernizacji gminnych obiektów użyteczności publicznej. Dla mieszkańców istotną kwestią jest kontynuowanie inwestycji w tym zakresie. W zasobach gospodarki komunalnej Gminy Załuski znajduje się 5 budynków o łącznej powierzchni użytkowej wynoszącej 285,43 m².³⁹ Kierunek realizacji działań termomodernizacyjnych jest zgodny z wytycznymi „Planu gospodarki niskoemisyjnej Gminy Załuski”.

Gminne obszary przestrzeni publicznej (WF2)

Obszary przestrzeni publicznej to obszary o szczególnym znaczeniu dla zaspokojenia potrzeb mieszkańców, poprawy jakości ich życia i sprzyjające nawiązywaniu kontaktów społecznych ze względu na ich położenie oraz cechy funkcjonalno-przestrzenne.⁴⁰ Pod względem funkcjonalnym w Gminie Załuski występuje problem niedostatku zagospodarowanych miejsc wypoczynku w przestrzeni publicznej. Urządzenia sportowe oraz place zabaw znajdują się głównie przy budynkach szkół. Przy Szkole Podstawowej im. Ks. Jana Twardowskiego w Kamienicy, Zespole Szkół im. Jana Pawła II w Kroczewie, Szkole Podstawowej im. Władysława Stanisława Reymonta w Stróżewie oraz Zespole Szkół w Szczytnie funkcjonują plac zabaw oraz boisko przy każdym z obiektów. Zauważalny jest brak boiska w Nowych Olszynch, a także konieczność poprawy jakości infrastruktury towarzyszącej przy obiekcie w Załuskach (zaplecze sanitarne). Obiekty rekreacyjno-sportowe funkcjonują także w Karolinowie, Nowych Wrońskach i Załuskach. Bardzo ważną kwestią dla interesariuszy jest podnoszenie atrakcyjności terenów znajdujących się w Gminie Załuski. W tym celu powinny być inwestycje przyczyniające się do zagospodarowania terenu Gminy, budowy nowych obiektów rekreacyjno-sportowych, montaż elementów małej architektury, budowa chodników i ścieżek rowerowych, poprawa stanu dróg, prowadząca do poprawy bezpieczeństwa na drogach. Brakuje zagospodarowania terenów publicznych Karolinowa i Kroczewa. Interesariusze w trakcie partycypacji społecznej wskazali na konieczność dalszego zagospodarowania terenów Gminy, podnoszących jakość przestrzeni publicznych. Brak miejsc do integracji społecznej może stanowić przyczynę niedostatecznej aktywności społecznej mieszkańców. Mieszkańcy zwracali uwagę na niską estetykę przestrzeni publicznych,

³⁸ Ustawa z dnia 21 listopada 2008 r. o wspieraniu termomodernizacji i remontów, Dz.U. 2008, nr 223, poz. 1549 z późn. zm.

³⁹ Wieloletni program gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Załuski, przyjęty uchwałą uchwały Nr 185/XXIX/2013 Rady Gminy Załuski z dnia 25 września 2013 r.

⁴⁰ Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, Dz.U. 2012 r., poz. 647 z późn. zm.

kierowali wnioski o zwiększenie środków na zagospodarowanie parków oraz montaż obiektów małej architektury. Zgłoszone zostały propozycje utwardzenia alejek, aranżacji przestrzeni publicznych, montaż nowych punktów oświetlenia. Osoby młode i starsze dzięki tym działaniom będą miały możliwość wspólnego spędzania wolnego czasu, także w trakcie organizowanych spotkań i zajęć na zagospodarowanych terenach zielonych. Mieszkańcy zwracali także uwagę na brak miejsc do rekreacji i spędzania wolnego czasu. Konieczne jest tworzenie przestrzeni wspólnych, miejsc do spotkań, umożliwiających integrację rodzin i wzmacnianie spójności społecznej. Brak szerszego wykorzystania walorów przyrodniczych i krajobrazowych jako czynnika rozwoju turystyki oraz rekreacji dla mieszkańców na obszarze chronionego krajobrazu oraz w poszczególnych miejscowościach został także podniesiony jako jeden z problemów przyrodniczych i ekologicznych rozwoju gminy w „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Załuski”. Istotną barierą rozwoju wskazaną w „Studium” były także problemy strukturalne, tj. niedostateczny poziom wyposażenia jednostek osadniczych w infrastrukturę społeczną i techniczną.

Obiekty wpisane do rejestru zabytków (WF3)

Obiekty zabytkowe na terenie gminy stanowią o jej potencjale historycznym i kulturowym, który dobrze wykorzystany może stać się istotną przesłanką rozwoju gminy, podobnie jak lokalne tradycje. Na terenie gminy Załuski znajdują się następujące obiekty, które zostały wpisane do rejestru zabytków prowadzonego przez Mazowieckiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Warszawie, Delegaturę w Ciechanowie:

1. Kroczewo – Kościół parafialny p.w. MB Bolesnej wraz z najbliższym otoczeniem, nr rej. A-73 z dn. 08.12.1958,
2. Szczytno – Dworek i przyległy drzewostan, nr rej. A-151 z dn. 03.05.1962,
3. Szczytno – Park podworski, nr rej. A-151 z dn. 30.08.1980,
4. Załuski – Aleja dojazdowa do d. parku, nr rej. A-185 z dn. 01.06.1980,
5. Zdunowo – Zespół podworski: dwór, park i aleja lipowa, nr rej. A-186 z dn. 01.06.1980.

Dla mieszkańców ważną kwestią jest dbanie o stan dziedzictwa kulturowego. Zgłoszone zostały projekty renowacji kościoła w Kroczewie oraz rewitalizacji alei zabytkowej w Zdunowie. Dbłość o dziedzictwo kulturowe jest istotnym elementem budowania tożsamości lokalnej, a także przekazania tradycji młodym mieszkańcom gminy, zwłaszcza w perspektywie starzejącej się społeczności Gminy. Dbłość o zabytki w zakresie poprawy stanu zachowania zabytkowych obiektów i edukacji w zakresie dziedzictwa kulturowego jest wpisana w zadania „Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami Gminy Załuski na lata 2016-2020”, tj. realizacji celu rewitalizacji, jakim jest aktywna oraz przedsiębiorcza społeczność obszaru rewitalizacji, atrakcyjna i funkcjonalna przestrzeń publiczna oraz wykorzystanie potencjału środowiska i dziedzictwa kulturowego. Wśród planowanych do podjęcia przedsięwzięć rewitalizacyjnych w pierwszym etapie realizacji niniejszego Programu przyjęto działania w obszarze zdegradowanym i związane z pracami modernizacyjnymi przy kościele parafialnym p.w. Matki Bożej Bolesnej w Kroczewie oraz z pracami pielęgnacyjnymi przy zabytkowej alei lipowej w Zdunowie.

4.4. Delimitacja obszaru zdegradowanego

Obszar gminy znajdujący się w stanie kryzysowym pod względem występowania negatywnych zjawisk społecznych, można wyznaczyć jako **obszar zdegradowany** w przypadku występowania na nim ponadto co najmniej jednego z negatywnych zjawisk w sferze gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej lub technicznej. Po przeanalizowaniu stanu Gminy w zakresie sytuacji społecznej do uznania obszaru gminy jako zdegradowanego konieczna jest diagnoza stanu w zakresie sytuacji gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej. Przyjęto dodatkowe wskaźniki delimitacyjne, poszerzając zbiór wskaźników w zakresie sytuacji społecznej o następujące:

- Liczba podmiotów wpisanych do rejestru Regon w przeliczeniu na 100 mieszkańców (WG1).
- Ilość wyrobów azbestowo-cementowych w przeliczeniu na liczbę mieszkańców (WŚ1).
- Odsetek budynków wybudowanych przed 1988 r (WF1).
- Gminne obszary przestrzeni publicznej w przeliczeniu na 100 mieszkańców (WF2).

Wyliczone wartości wskaźników dla poszczególnych sfer: gospodarczej, środowiskowej i przestrzenno-funkcjonalnej zostały zestawione z wynikami analizy sfery społecznej. Kolorem czerwonym wyróżniono wartości, dla których wskaźniki przyjmują wartość niższą niż wartość średniej dla gminy.

Tabela nr 4 Wartości wskaźników w sferze gospodarczej, środowiskowej, funkcjonalno-przestrzennej i technicznej

Lp.	Nazwa jednostki urbanistycznej	WG1	WŚ1	WF1	WF2
1	Falbogi Wielkie	4,26	85	33,33	0,00
2	Gostolin	5,93	8	44,00	0,00
3	Kamienica	1,05	65	30,00	0,26
4	Kamienica Wygoda	0,75	47	33,00	0,00
5	Karolinowo	4,19	57	29,10	0,00
6	Koryciska	2,54	36	27,27	0,00
7	Kroczewo	5,80	5	43,24	0,16
8	Michałówek	3,73	75	31,62	0,00
9	Naborowo	2,98	40	33,33	0,00
10	Naborowo-Parcele	3,75	51	0,00	0,00
11	Naborówiec	3,33	33	26,82	0,00
12	Niepiekła	7,09	32	28,86	0,00
13	Nowe Olszyny	5,22	39	32,65	0,00
14	Nowe Wrońska	2,07	33	55,00	0,00
15	Przyborowice Dolne	6,54	30	31,82	0,00
16	Przyborowice Górne	3,66	43	39,18	0,00

Lp.	Nazwa jednostki urbanistycznej	WG1	WŚ1	WF1	WF2
17	Sadówiec	5,80	29	31,67	0,00
18	Słotwin	6,37	25	21,21	0,00
19	Smulska	5,59	41	35,64	0,00
20	Sobole	2,54	37	60,38	0,00
21	Stare Olszyny	4,00	78	25,60	0,00
22	Stare Wrońska	0,70	56	17,86	0,00
23	Stróżewo	1,60	13	35,63	0,32
24	Szczytniki	4,72	25	36,11	0,00
25	Szczytno	5,67	26	41,51	0,33
26	Wilamy	2,72	41	38,74	0,00
27	Wojny	1,61	51	36,67	0,00
28	Załuski	6,75	18	44,58	0,24
29	Zdunowo	2,75	9	44,00	0,00
30	Złotopolice	2,99	33	31,53	0,00
Średnia dla gminy		3,94	32	34,01	0,09

Opracowanie własne

Na podstawie przeprowadzonych analiz wyznaczono obszar zdegradowany na terenie Gminy Załuski, w których oprócz negatywnych zjawisk społecznych, zdiagnozowano występowanie negatywnych zjawisk w co najmniej jeden ze sfer: gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej lub technicznej.

Tabela nr 5 Wybór obszaru zdegradowanego

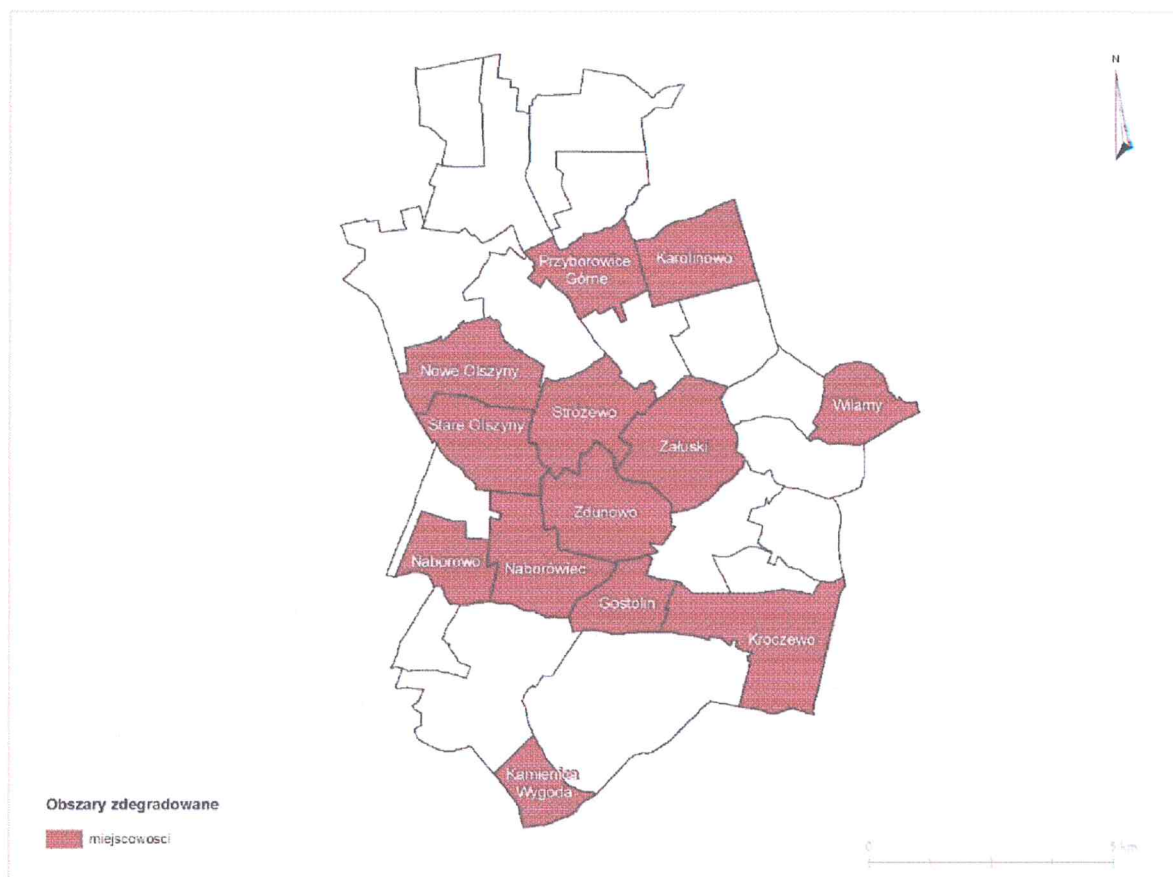
Lp.	Nazwa jednostki urbanistycznej	sytuacja kryzysowa w sferze społecznej	negatywne zjawiska			obszar zdegradowany
			w sferze gospodarczej	w sferze środowiskowej	w sferze przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej	
1	Gostolin	tak	nie	nie	tak	tak
2	Kamienica Wygoda	tak	tak	tak	tak	tak
3	Karolinowo	tak	nie	tak	tak	tak
4	Kroczewo	tak	nie	nie	tak	tak
5	Naborowo	tak	tak	tak	tak	tak
6	Naborówiec	tak	tak	tak	tak	tak
7	Nowe Olszyny	tak	nie	tak	tak	tak
8	Przyborowice Górne	tak	tak	nie	tak	tak
9	Stare Olszyny	tak	nie	tak	tak	tak
10	Stróżewo	tak	tak	tak	tak	tak
11	Wilamy	tak	tak	tak	tak	tak

12 Załuski	tak	nie	nie	tak	tak
13 Zdunowo	tak	tak	nie	tak	tak

Opracowanie własne

Rozmieszczenie przestrzenne obszaru zdegradowanego na terenie Gminy Załuski zostało przedstawione na mapie nr 11.

Mapa nr 11 Obszar zdegradowany na terenie Gminy Załuski

Opracowanie własne na podstawie wyników delimitacji obszaru zdegradowanego

4.5. Obszar rewitalizacji

Obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechujący się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, na którym z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego gmina zamierza prowadzić rewitalizację, wyznacza się jako obszar rewitalizacji. Obszar rewitalizacji nie może być większy niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkały przez więcej niż 30% liczby mieszkańców gminy oraz może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic.

Na wyznaczonym obszarze zdegradowanym Gminy Załuski mieszka 50% mieszkańców, a jego powierzchnia stanowi 39% łącznej powierzchni gminy. Zgodnie

z *Wytycznymi* obszar rewitalizacji to obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechującego się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, na którym, z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego, zamierza się prowadzić rewitalizację. Przesłankami wyboru obszaru rewitalizacji spośród wyodrębnionych miejscowości gminy, które znajdują się w stanie zdegradowanym były:

- wyniki przeprowadzonej diagnozy stanu oraz badań ilościowych i jakościowych sytuacji społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej w Gminie Załuski,
- wyniki partycypacji społecznej, tj. oczekiwania i potrzeby lokalnej społeczności, wyrażone w trakcie partycypacji społecznej,
- zamierzenia strategiczne rozwoju gminy, zdefiniowane w „Strategii Rozwoju Gminy Załuski na lata 2016-2020,
- istotność obszaru z punktu widzenia rozwoju lokalnego,
- zasięg oddziaływania realizowanych projektów na społeczność lokalną,
- możliwości realizacji przedsięwzięć w wybranych obszarach, tj. odpowiedni potencjał obszaru do prowadzenia działań rewitalizacyjnych w sferze społecznej, ale także w pozostałych sferach życia społeczno-ekonomicznego gminy,
- lokalizację miejsc istotnych z punktu widzenia rozwoju lokalnego gminy, tj. budynków użyteczności publicznej, obiektów o znaczeniu historycznym, gdyż stanowią one potencjał możliwy do wykorzystania w procesie rewitalizacji.

Wyznaczony w ten sposób obszar rewitalizacji stanowi 16% powierzchni Gminy, zamieszkiwane przez 24% ludności.

Tabela nr 6 Liczba mieszkańców i powierzchnia wyznaczonego obszaru rewitalizacji

Lp.	Symbol	Nazwa	Liczba mieszkańców [os.]	Powierzchnia [ha]
1	V	Karolinowo	167	346
2	VII	Kroczewo	638	584
3	XIII	Nowe Olszyny	115	381
4	XXVIII	Załuski	638	584
Razem			1 335	1 780
Udział			24%	16%

Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Załuskach

Mapa nr 12 Obszar rewitalizacji Gminy Załuski

Wyznaczony obszar rewitalizacji obejmuje cztery następujące podobszary: **Karolinowo, Nowe Olszyny, Kroczewo oraz Załuski.**

Karolinowo

Kroczewo

Nowe Olszyny

Załuski

Ludność w obszarze rewitalizacji

W obszarze rewitalizacji mieszka 1335 osób. Obserwowana jest tendencja wzrostu liczby osób starszych w populacji mieszkańców. Należy więc podjąć działania skierowane do tej grupy, ponieważ często są to osoby samotne, nieaktywne zawodowo, które po zakończeniu pracy zawodowej powinny otrzymać ofertę wsparcia od Gminy. W tym celu należy zaplanować działania mające na celu integrację społeczną mieszkańców poprzez zapewnienie miejsc integracji i dedykowaną ofertę, wykorzystującą potencjał gminy, jakim są wolne przestrzenie do zagospodarowania oraz wykorzystanie potencjału obiektów zabytkowych, mogących przyczynić się do rozwoju gminy.

Bezrobocie w obszarze rewitalizacji

Na wyznaczonym obszarze mieszka prawie 30% łącznej liczby bezrobotnych. Prawie połowa łącznej liczby bezrobotnych mieszkających w granicach obszaru rewitalizacji to osoby długotrwale pozostające bez pracy. Równocześnie stanowią oni prawie 30% łącznej liczby osób długotrwale bezrobotnych mieszkających na terenie Gminy Załuski. Wśród bezrobotnych w obszarze rewitalizacji przeważają osoby młode do 35 roku życia (stanowią oni ponad 45% wszystkich osób bezrobotnych). Równocześnie młode osoby bezrobotne mieszkające na terenie rewitalizacji stanowią prawie 25% łącznej liczby młodych osób bezrobotnych w Gminie. 48% zarejestrowanych bezrobotnych to osoby z wykształceniem gimnazjalnym, podstawowym lub niepełnym podstawowym. Dodatkowo w jednostce Nowe Olszyny ważną kwestią jest fakt, że około 80% bezrobotnych nie posiada wykształcenia niezbędnego do podjęcia zawodu. Problem ten występuje także w sołectwach Kroczewo i Załuski, w których udział bezrobotnych nie posiadających niezbędnego wykształcenia w łącznej liczbie bezrobotnych wynosi około 50-55%.

Ubóstwo w obszarze rewitalizacji

Na wyznaczonym obszarze 10% spośród wszystkich mieszkańców korzysta z pomocy świadczonej przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. Stanowi to niemalże 30% łącznej liczby osób korzystających z pomocy społecznej w Gminie Załuski.

Przestępczość w obszarze rewitalizacji

Gmina Załuski jest gminą bezpieczną i przestępczość nie stanowi poważnego problemu. 28 wszystkich przestępstw zostało popełnionych w obszarze rewitalizacji. W ramach zapewnienia poczucia bezpieczeństwa istotną kwestią jest podniesienie bezpieczeństwa na drogach, a w szczególności ciągów pieszo-rowerowych, wpływających istotnie na jakość życia w obszarze rewitalizacji.

Aktywność społeczna w obszarze rewitalizacji

Na podstawie analizy frekwencji wyborczej w Gminie Załuski można stwierdzić, iż istnieje potencjał do rozwoju kapitału społecznego gminy. Średnia frekwencja wyborcza w obszarze rewitalizacji jest nieznacznie wyższa aniżeli dla gminy. Potencjałem rozwoju aktywności społecznej może także być liczba organizacji pozarządowych zarejestrowanych i funkcjonujących w obszarze rewitalizacji. Stanowią one ponad 60% wszystkich organizacji pozarządowych funkcjonujących w gminie. Jednocześnie obserwowane zjawisko niskiego poziomu uczestnictwa w życiu kulturalnym gminy wynika z niskiej dostępności miejsc integracji społecznej. Konieczne jest w tym celu prowadzenie działań rewitalizacyjnych w kierunku zagospodarowania przestrzeni wspólnych dla integracji społecznej, w tym osób starszych, a także aktywności sportowej mieszkańców.

Aktywność gospodarcza w obszarze rewitalizacji

Stosunkowo niska jest przedsiębiorczość mieszkańców, przejawiająca się chęcią prowadzenia własnej działalności gospodarczej. 35% firm zgłoszonych w rejestrze Regon prowadzi działalność gospodarczą w obszarze rewitalizacji, z tego 36% w miejscowości gminnej. Stymulowanie rozwoju przedsiębiorczości oraz różnicowanie prowadzonej na obszarach wiejskich działalności gospodarczej są postrzegane jako istotne wyzwania rozwojowe gminy. Możliwości ożywienia gospodarczego gminy w zakresie walorów turystycznych nie są wystarczająco wykorzystane. Potencjalnym rozwiązaniem jest prowadzenie działalności w zakresie agroturystyki oraz wykorzystanie w tym celu potencjału, jaki niosą ze sobą obiekty zabytkowe, w tym w szczególności planowany do remontu kościoł w Kroczewie oraz zapewnienie bezpiecznej komunikacji rowerowej, co znacząco może wpłynąć na potencjał rozwoju gminy. Biorąc pod uwagę bliskość ośrodków miejskich, gmina mogłaby się stać miejscem rozwoju turystyki rowerowej i wygenerować w ten sposób nowe miejsca pracy w obsłudze i drobnej działalności usługowej. Mieszkańcy w trakcie konsultacji

społecznych zgłosili potrzebę prowadzenia kursów i szkoleń w zakresie zakładania własnej działalności gospodarczej.

Jakość środowiska w obszarze rewitalizacji

W obszarze rewitalizacji wykorzystywanych jest 244 ton pokryć dachowych azbestowo-cementowych, co stanowi 13% wszystkich wyrobów w gminie. W sołectwach Karolinowo i Kroczewo istotnym problemem środowiskowym jest nagromadzenie wyrobów zawierających azbest. Ma to negatywny wpływ na zdrowie mieszkańców. Wyliczony wskaźnik ilości wyrobów zawierających azbest na liczbę mieszkańców jednostki jest wyższy aniżeli średnia dla gminy. W granicach tych jednostek zgromadzone jest ponad 23% wszystkich wyrobów azbestowych znajdujących się na terenie Gminy. Brak jest szerszego wykorzystania walorów przyrodniczych i krajobrazowych gminy jako czynnika rozwoju turystyki na obszarze chronionego krajobrazu. Wynika to z braku odpowiedniej infrastruktury, tj. komunikacyjne ciągi pieszo-rowerowe, a także niskiej jakości i estetyki przestrzeni publicznych oraz braku miejsc do wypoczynku w poszczególnych miejscowościach. Ponadto należy dążyć do ograniczenia negatywnych skutków działań atmosferycznych w gminie poprzez budowę kanalizacji deszczowej w aspekcie lokalnych podtopień. W zakresie ochrony powietrza najbardziej uciążliwymi, szczególnie w okresie zimowym, są domowe piece (w przewodzie opalane węglem, następnie ekogroszkiem), Źródłem emisji zanieczyszczeń do atmosfery jest również transport, emitujący m.in. tlenki węgla, związki ołowiu i tlenki azotu. W celu eliminacji zanieczyszczenia powietrza konieczne jest podjęcie działań zmierzających do ograniczenia ruchu samochodowego na terenie gminy poprzez budowę odpowiedniej infrastruktury pieszo-rowerowej oraz termomodernizacja budynków, w szczególności związana z wymianą źródeł ciepła na ekologiczne.

Funkcjonalność przestrzeni w obszarze rewitalizacji

Tereny obszaru rewitalizacji wymagają uporządkowania i zagospodarowania. Zmiany są niezbędne, żeby jednostki te mogły stanowić miejsca przeznaczone do rekreacji oraz dla aktywnego spędzania wolnego czasu przez mieszkańców Gminy, a także spowodowały wzrost atrakcyjności turystycznej gminy. W „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Załuski” wskazano, iż rozwój gminy powinien polegać na pełnym zaspokojeniu potrzeb społeczności lokalnej, przy jednoczesnym zrównoważonym zagospodarowaniu terenów. W Kroczewie i Załuskach istotnym problemem jest udział mieszkań wybudowanych przed 1988 rokiem w ogólnej liczbie budynków. Dla mieszkańców ważną kwestią jest dalsze wspieranie instalacji przydomowych oczyszczalni ścieków oraz rozbudowa kanalizacji deszczowej. Również konieczność poprawy stanu dróg oraz budowy ciągów pieszo-rowerowych jest jednym z najważniejszych problemów wymagających rozwiązania, który jest postrzegany przez lokalne społeczeństwo jako bardzo ważny czynnik określający standard życia.

Istotność z punktu widzenia rozwoju lokalnego

Wyznaczony obszar rewitalizacji jest istotny z punktu widzenia rozwoju lokalnego, budowania tożsamości oraz miejsc integracji społecznej. Na obszarze znajdują się:

- Urząd Gminy,
- Kościół parafialny pw. św. Jana Chrzciciela w Kroczewie,
- Bank Spółdzielczy w Załuskach,
- Urząd Pocztowy,
- Zespół Szkół im. Jana Pawła II w Kroczewie,
- Ochotnicze Straże Pożarne,
- Kontraktowy Ośrodek Zdrowia w Załuskach,
- Apteka,
- Gminna Biblioteka Publiczna.

Ponadto na wyznaczonym obszarze organizowane są wydarzenia o charakterze kulturalnym, rekreacyjnym i integracyjnym o zasięgu lokalnym i ponadlokalnym. Mając na uwadze powyższe, stwierdzono, iż obszary: Karolinowo, Nowe Olszyny, Kroczewo i Załuski charakteryzują się nagromadzeniem problemów ze sfery społecznej, które współwystępują z problemami gospodarczymi, środowiskowymi, przestrzenno-funkcjonalnymi i technicznymi oraz są istotne z punktu widzenia rozwoju lokalnego gminy. Dzięki odpowiedniej przestrzeni oraz infrastrukturze możliwe jest prowadzenie działań rewitalizacyjnych w tych jednostkach.

Potwierdzenie diagnozy stanu w trakcie partycypacji społecznej

Należy podkreślić, iż wnioski płynące z partycypacji społecznej pokrywają się z opracowaną diagnozą stanu, wykorzystującą analizę wskaźnikową. Jako mocne strony rozwoju obszaru rewitalizacji mieszkańcy uznawali najczęściej atrakcyjne położenie, rozwinięte rolnictwo (w tym charakterystyczne dla tego terenu uprawy truskawek) i wysokie walory środowiskowe. Z kolei słabe strony obszaru rewitalizacji we wskazaniach ankietowanych to przede wszystkim niski stopień zagospodarowania terenów, brak dobrej jakości dróg (w tym dojazdowych), ścieżek rowerowych i chodników, brak infrastruktury sportowo-rekreacyjnej. Mieszkańcy zwracali ponadto uwagę na konieczność rozbudowy sieci kanalizacji deszczowej, jej brak jest istotnym problemem dla interesariuszy, zwłaszcza w aspekcie lokalnych podtopień. Wśród problemów wymieniano także niską estetykę przestrzeni publicznych oraz brak centrum kultury. Podniesienie jakości przestrzeni publicznych jest postrzegane jako szansa w zatrzymaniu odpływu młodych ludzi poza gminę, którzy opuszczają ją w poszukiwaniu pracy i nowe miejsca stają się ich miejscami zamieszkania. Atrakcyjne tereny gminy w stosunkowo niedużej odległości od Płońska i Nowego Dworu Mazowieckiego mogą zachęcić młodych ludzi do pozostania w gminie. Ważną kwestią dla mieszkańców jest również rewitalizacja obiektów zabytkowych. Wśród działań do realizacji wymieniono zagospodarowanie terenów jednostek Kroczewo, Nowe Olszyny i Załuski. Łączyć się one będą z budową infrastruktury sportowo-rekreacyjnej,

aranżacją przestrzeni Gminy oraz montażem elementów małej architektury, służących osobom starszym, jak również pozostałym mieszkańcom gminy. Dodatkowo złożone zostały propozycje budowy ciągu komunikacji pieszo-rowerowej w Kroczewie oraz zagospodarowanie przestrzeni publicznej w Karolinowie. Planowane są również inwestycje na terenach lokalnych parafii, renowacja i modernizacja obiektów kościelnych w Kroczewie. Zgłoszony został także projekt rewitalizacji alei zabytkowej w Zdunowie oraz zagospodarowanie terenu parafialnego w Kamienicy. Realizacja tych inwestycji powinna przyczynić się do poprawy jakości życia mieszkańców oraz zwiększenia atrakcyjności Gminy Załuski. Realizacja tych działań prowadzić będzie do integracji lokalnej społeczności. Integracja mieszkańców oraz budowanie więzi z gminą są szczególnie istotne z punktu widzenia przyszłości Gminy. Wśród głównych problemów interesariusze wymieniali odpływ młodych ludzi z terenu Gminy, starzenie się społeczeństwa i bezrobocie. Konieczne jest podjęcie działań rewitalizacyjnych poprawiające nie tylko sytuację na rynku pracy, ale również prowadzących do podniesienia atrakcyjności Gminy w zakresie infrastruktury komunalnej, społecznej i funkcjonalno-przestrzennej. **Bez realizacji zadań w tych obszarach niemożliwe będzie odwrócenie negatywnych trendów w sferze społecznej.**

5. Wizja stanu obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji

Wizja stanu obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji jest spójna z wizją rozwoju Gminy zdefiniowaną w „Strategii Rozwoju Gminy Załuski na lata 2016-2020”, która brzmi następująco: „*Gmina Załuski miejscem, w którym podnoszący się poziom życia oraz stabilność egzystencjalna sprawia, że lokalna społeczność w coraz większym stopniu identyfikuje się z Gminą Załuski, jako miejscem pochodzenia, zamieszkania, ale również w kontekście więzi społecznych*”.

Obszar rewitalizacji, tj. Karolinowo, Kroczewo, Nowe Olszyny oraz Załuski miejscowościami o dobrych warunkach życia mieszkańców, wysokiej jakości przestrzeni publicznej, czystym środowisku i dobrej jakości infrastrukturze, w których warunki gospodarowania lokalnej społeczności ulegną poprawie, a społeczność będzie zintegrowana i aktywna.

Wizja obszaru rewitalizacji będzie realizowana poprzez założone cele strategiczne, a także kierunki działań i zadania, które są odpowiedzią na potrzeby zgłoszone przez mieszkańców. Założone cele, zadania i działania stanowią odpowiedź również na wyniki diagnozy stanu oraz partycypacji społecznej.

Działania rewitalizacyjne ukierunkowane będą na wspieranie integracji społecznej oraz włączenie społeczne, pozwalające zmniejszać problem poziom bezrobocia i ubóstwa w obszarze rewitalizacji. Obszar rewitalizacji stanie się obszarem zapewniającym mieszkańcom atrakcyjne warunki do życia, aktywności społecznej i zawodowej oraz integracji, a także będzie stanowiła forum aktywnej współpracy pomiędzy administracją publiczną, mieszkańcami, przedsiębiorcami i organizacjami pozarządowymi. Poprawa jakości życia mieszkańców obszaru rewitalizacji pozytywnie wpłynie na całą społeczność gminy. Zakładana organizacja przestrzeni publicznych powinna zachęcić wszystkie grupy społeczne, tj. rodziny, dzieci i młodzież, seniorów, osoby niepełnosprawne do integracji społecznej poprzez udział w formach aktywności proponowanych na terenie gminy, tj. imprezy kulturalne, sportowe i rekreacyjne.

W sferze gospodarczej nastąpi aktywizacja gospodarcza mieszkańców, prowadzone będą działania nakierunkowane na wsparcie mieszkańców w zakresie przedsiębiorczości, a gmina będzie obszarem, gdzie istnieją korzystne warunki do prowadzenia działalności gospodarczej funkcjonującym i potencjalnym podmiotom gospodarczym.

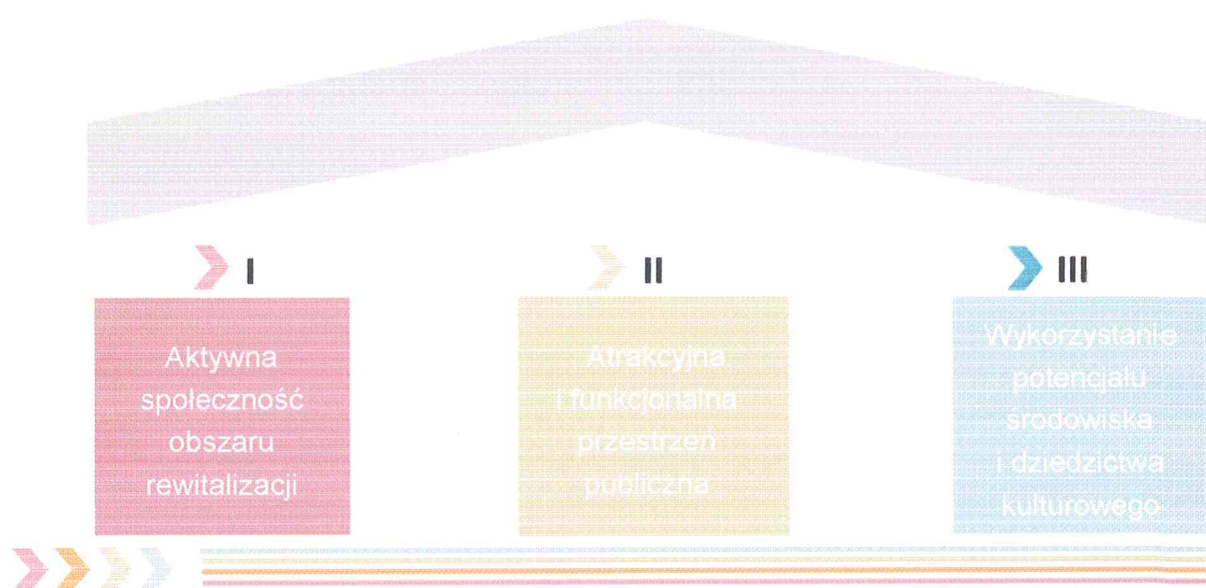
W sferze środowiskowej gmina będzie dążyła do jakościowej poprawy terenów zielonych i rekreacyjnych, przechodzenia w kierunku gospodarki niskoemisyjnej, pozwalającej na zmniejszenie zanieczyszczenia powietrza na terenie gminy dwutlenkiem węgla, a także usuwania wyrobów zawierających azbest z budynków mieszkalnych i gospodarskich.

W sferze przestrzenno-funkcjonalnej oraz technicznej obszar rewitalizacji będzie cechował się wysokiej jakości strukturą przestrzenną, nastąpi poprawa stanu obiektów mieszkalnych i zabytkowych, estetyki przestrzeni, infrastruktury drogowej oraz zagospodarowania przestrzeni publicznej. Zrewitalizowane obszary będą atrakcyjne dla mieszkańców i podmiotów gospodarczych, a odnowiona przestrzeń i infrastruktura będzie stanowiła przyczynek do podejmowania działań, zmierzających do poprawy estetyki pozostałych obszarów gminy.

6. Cele rewitalizacji i kierunki działań

Głównym celem prowadzenia procesu rewitalizacji jest społeczne i gospodarcze ożywienie zdegradowanego obszaru Gminy. W oparciu o przeprowadzoną diagnozę stanu w zakresie sytuacji społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej w Gminie Załuski, z wykorzystaniem wniosków i postulatów zebranych w ramach partycypacji społecznej w formie ankietyzacji, warsztatów oraz spacerów studyjnych w celu wyznaczenia obszaru rewitalizacji oraz ustalenia hierarchii potrzeb w zakresie działań rewitalizacyjnych i uwzględnieniu celów i kierunków wyznaczonych w dokumentach programowych Gminy oraz krajowych i wojewódzkich strategiach i planach, podejmujących tematykę rozwoju, wyznaczone zostały cele rewitalizacji gminy.

Cele rewitalizacji, stanowiące odpowiedź na problemy zidentyfikowane przy opracowaniu diagnozy i będące przełożeniem wizji stanu obszaru po rewitalizacji oraz wynikiem konsultacji społecznych, zostały zdefiniowane w niniejszym *Programie* jako:

Postawione cele stanowią przełożenie wizji we wszystkich kluczowych obszarach tematycznych związanych z rewitalizacją Gminy Załuski i obejmujących rozwój społeczny, przestrzenny i gospodarczy w obszarze rewitalizacji, a także wspierającym dążenie do polepszenia warunków w pozostałych obszarach Gminy. Każdemu z celów rewitalizacji przyporządkowano kierunki działań, umożliwiające osiągnięcie pożądaných efektów w zakresie rozwiązywania problemów w sferze społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej.

Aktywna społeczność obszaru rewitalizacji

- Motywowanie i wspieranie mieszkańców do podejmowania działań na rzecz lokalnej społeczności. Działanie to zostało wskazane przez interesariuszy w trakcie partycypacji społecznej.
- Tworzenie przestrzeni wspólnych, miejsc do spotkań, umożliwiających integrację mieszkańców i wzmacnianie spójności społecznej jest jednym z najistotniejszych działań dla lokalnej społeczności, zwłaszcza w aspekcie coraz większej liczby osób starszych. Realizacja tego zadania będzie się wiązać również z wzbogaceniem oferty imprez kulturalnych w Gminie. Działanie to będzie również prowadzić do zagospodarowania terenów rekreacyjno-sportowych na obszarze rewitalizacji.

Atrakcyjna i funkcjonalna przestrzeń publiczna

- Poprawa jakości infrastruktury i wyposażenia obiektów kulturalnych, sakralnych i sportowych. Dla mieszkańców kluczową kwestią jest wysoka jakość przestrzeni publicznych oraz dostępność do istotnej dla społeczności infrastruktury. Zadania w tym zakresie zostały zgłoszone w trakcie partycypacji społecznej.
- Zwiększenie atrakcyjności przestrzeni publicznej. Konieczność przeprowadzenia działań w tym zakresie została zgłoszona podczas konsultacji społecznych oraz zdiagnozowana w ramach analizy wskaźnikowej.
- Poprawa stanu technicznego budynków oraz wykorzystanie rozwiązań zwiększających efektywność energetyczną. Mieszkańcy wskazali na potrzebę prowadzenia termomodernizacji budynków mieszkalnych i użyteczności publicznej.
- Poprawa jakości systemu komunikacyjnego. Problem ten jest jednym z najistotniejszych dla lokalnej społeczności. Wskazano na potrzebę poprawy jakości dróg oraz budowę ciągów pieszych i ścieżek rowerowych w ramach poprawy bezpieczeństwa komunikacyjnego oraz atrakcyjności turystycznej gminy.

Wykorzystanie potencjału środowiska i dziedzictwa kulturowego

- Budowanie tożsamości lokalnej w oparciu o kulturę i edukację. Realizacja tego działania odbywać się będzie poprzez organizację zajęć poruszających temat tradycji związanych z tym obszarem. Prowadzić to będzie do wzajemnej integracji poprzez dążenie do odkrywania i kultywowania wspólnych korzeni. W ramach tego zadania prowadzone będą prace przy obiektach zabytkowych w Gminie. Kościoły są ważnym miejscem spotkań i integracji społecznej

mieszkańców obszaru rewitalizacji, wpływających na jakość kapitału społecznego, a tereny wokół obiektów mogą pełnić także funkcje kulturalne i edukacyjne, angażując w nie młodych ludzi, rodziny i osoby starsze.

- Zagospodarowanie terenów zielonych na potrzeby rekreacyjne mieszkańców. Mieszkańcy oczekują poprawy jakości przestrzeni publicznych, w tym terenów zielonych. Istotne jest także dbanie o zabytkowe tereny zielone, znajdujące się w granicach Gminy. Zadanie zostało zgłoszone w ramach partycypacji społecznej.
- Poprawa stanu środowiska oraz świadomości ekologicznej mieszkańców. Mieszkańcy w trakcie konsultacji społecznych wskazywali na potrzebę prowadzenia działań mających na celu poprawę stanu środowiska, np. na możliwość montażu odnawialnych źródeł energii oraz usuwanie wyrobów azbestowych.

Przedstawione cele oraz działania stanowią odpowiedź na potrzeby rewitalizacyjne lokalnej społeczności. Realizacja działań oraz osiągnięcie założonych celów przyczyni się do ograniczenia negatywnych zjawisk w obszarze rewitalizacji. Zakładane projekty podstawowe wpłyną pozytywnie na eliminację zjawisk kryzysowych w sferze społecznej, będą stanowiły wsparcie w zakresie rozwoju przedsiębiorczości, a także pozwolą na zmniejszenie negatywnych zjawisk w sferze środowiskowej. Ponadto zaplanowane działania w sferze funkcjonalno-przestrzennej i technicznej przyczynią się do realizacji zadań wyznaczonych w „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Załuski” w zakresie ochrony zachowany układów przestrzennych, w tym Kroczewa, a także zagospodarowania terenów po dawnych posiadłościach dworskich i przygotowania terenów preferowanych do zagospodarowania rekreacyjnego.

7. Lista planowanych, podstawowych projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Rewitalizacja to narzędzie społecznego i gospodarczego ożywiania obszarów zdegradowanych, a wynikiem działań, mających na celu wyprowadzenie obszarów ze stanu kryzysowego, powinien być rozwój kapitału społecznego na rewitalizowanym obszarze. Istotne jest więc podejmowanie działań aktywizujących i sprzyjających budowaniu tożsamości lokalnej i tworzeniu więzi międzyludzkich. Silne poczucie tożsamości i więzi daje pozytywne efekty zarówno w kontaktach międzyludzkich, prowadzących do działań na rzecz lokalnej społeczności, ale także w sferze przestrzeni publicznej, wyrażające się podejmowaniem inicjatyw na rzecz poprawy jakości otoczenia, zwiększenia poczucia bezpieczeństwa i zmniejszenia poziomu wykluczenia społecznego.

W niniejszym *Programie* zaplanowane zostały projekty zintegrowane, rozumiane jako sekwencje powiązanych ze sobą działań, mających na celu wyprowadzenie obszarów zdegradowanych ze stanów kryzysowych, łączące aspekty społeczne z przedsięwzięciami infrastrukturalnymi jako zapewniającymi całościowe podejście do procesu rewitalizacji Gminy. Kompleksowość ujęcia projektów zapewni osiągnięcie trwałych efektów rewitalizacji, przyczyniających się do odnowy i rozwoju obszaru, a w konsekwencji także jego otoczenia. Każdy z interesariuszy posiadał możliwość zgłaszania projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych do ujęcia w *Programie*.

Założenia niniejszego *Programu* będą realizowane poprzez konkretne projekty rewitalizacyjne. Lista podstawowych projektów rewitalizacyjnych nie stanowi zamkniętego katalogu działań, ale będzie podlegała corocznemu monitoringowi i aktualizacji, w tym także w szczególności w odniesieniu do harmonogramu realizacji projektów i możliwości pozyskania finansowania z różnych źródeł. Cele rewitalizacji nie powinny być rozpatrywane rozłącznie, gdyż mają charakter komplementarny, a ich realizacja w ramach projektów zintegrowanych umożliwi zrealizowanie wizji stanu obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji. W zamierzeniach zaplanowane działania wspierają dążenie do spójności społecznej obszaru rewitalizacji, ale także całego obszaru gminy.

Wśród podstawowych projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych wymienić należy:

1. Poprawa zdolności do zatrudnienia osób nieaktywnych zawodowo i osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.
2. Integracja społeczna mieszkańców przez wspólne działanie wraz z zagospodarowaniem przestrzeni wspólnych.
3. Poprawa jakości systemu komunikacji.
4. Poprawa infrastruktury technicznej i budynków mieszkalnych.
5. Renowacja i modernizacja obiektów kościelnych w Kroczewie.

POPRAWA ZDOLNOŚCI DO ZATRUDNIENIA OSÓB NIEAKTYWNYCH
ZAWODOWO I OSÓB ZAGROŻONYCH WYKLUCZENIEM SPOŁECZNYM

Podmioty realizujące	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Załuskach
Miejsce realizacji	Załuski 77B/1, 09-142 Załuski
Zakres projektu	<p>W ramach przedsięwzięcia zakłada się realizację m.in. następujących działań:</p> <ul style="list-style-type: none"> › aktywizacja zawodowa osób nieaktywnych zawodowo, w tym osób młodych, osób po 50. roku życia i osób długotrwale bezrobotnych, › ułatwianie powrotu do aktywności zawodowej osób sprawujących opiekę nad dziećmi do lat 3, › organizacja staży dla osób bez doświadczenia zawodowego w celu ułatwienia im podjęcia pierwszej pracy, › aktywizacja społeczno-zawodowa osób wykluczonych i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu, › nauka przedsiębiorczości, marketingu, zakładania własnej działalności gospodarczej, › edukacja osób bezrobotnych, kursy doszkalające, › prowadzenie kursów i szkoleń w zakresie zakładania własnej działalności gospodarczej, › poradnictwo zawodowe. <p>Przy realizacji projektu zakłada się współpracę Powiatowego Urzędu Pracy w Płońsku.</p>
Planowany termin realizacji	<p>Rozpoczęcie: 2017 Zakończenie: 2020</p>
Szacowana wartość	350 000 zł
Proponowane źródła finansowania	<p>RPO WM działanie 8. 1. Aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych przez PUP, dofinansowanie 100% Fundusz Pracy</p> <p>RPO WM Działanie 8.2 Aktywizacja zawodowa osób nieaktywnych zawodowo, dofinansowanie 95%, z tego 80% EFS, 15% Budżet państwa, pozostałe 5% wkład własny</p> <p>RPO WM Działanie 9.1 Aktywizacja społeczno-zawodowa osób wykluczonych i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu, dofinansowanie 95%, z tego 80% EFS, 15% Budżet państwa, pozostałe 5% wkład własny</p> <p>RPO WM Działanie 9.3 Rozwój ekonomii społecznej, dofinansowanie 95%, z tego 80% EFS, 15% Budżet państwa, pozostałe 5% wkład własny</p> <p>Program Wiedza Edukacja Rozwój Działanie 1.2 Wsparcie osób młodych pozostających bez pracy na regionalnym rynku pracy, dofinansowanie 95%, z tego 80% EFS, 15% Budżet państwa, pozostałe 5% wkład własny</p>
Prognozowane rezultaty	Efektami realizacji przedsięwzięcia będzie ograniczenie skali zjawiska bezrobocia na terenie obszaru rewitalizacji, gdyż projekt dedykowany jest osobom pozostającym bez zatrudnienia. Ograniczona w ten

	<p>sposób zostanie także skala ubóstwa, podniesione zostaną kwalifikacje zawodowe uczestników kursów, a także zmniejszy się liczba osób korzystających z pomocy społecznej. Wszystkie te działania doprowadzą w dłuższej perspektywie do większej spójności społecznej i wzmocnienia więzi, a pośrednio do poprawy wizerunku obszaru rewitalizacji.</p> <p>Wsparcie osób i rodzin zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym realizowane będzie z wykorzystaniem usług aktywnej integracji i poszukiwania pracy o charakterze społecznym, zawodowym, edukacyjnym i zdrowotnym.</p> <p>Beneficjenci projektu: mieszkańcy obszaru rewitalizacji</p>
Wskaźniki rezultatu	<p>Liczba zorganizowanych szkoleń dla osób pozostających bez pracy – 4 szt.</p> <p>Liczba osób bezrobotnych, w tym długotrwale bezrobotnych, objętych wsparciem w programie aktywizacji społeczno-zawodowej – 40 os., tj. ponad 50% bezrobotnych w obszarze rewitalizacji.</p> <p>Liczba osób pozostających bez pracy, które znalazły pracę lub poszukują pracy po opuszczeniu programu aktywizacji społeczno-zawodowej – 40 os.</p>
Komplementarność	<p>Przedsięwzięcie przyczyni się do realizacji celu rewitalizacji, jakim jest aktywna oraz przedsiębiorcza społeczność obszaru rewitalizacji.</p> <p>Projekt jest powiązany z następującymi uzupełniającymi rodzajami przedsięwzięć rewitalizacyjnych: integracja społeczna osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, upowszechnianie kompetencji kluczowych wśród osób dorosłych, promocja samozatrudnienia oraz rozwój ekonomii społecznej poprzez wsparcie dla projektów i inicjatyw w obszarze działalności gospodarczej, które łączą cele społeczne i ekonomiczne.</p>

	
Podmioty realizujące	Klub Integracji Społecznej w Gminie Załuski, Ochotnicze Straże Pożarne, Parafie rzymsko-katolickie i organizacje społeczne, działające przy parafiach, Gmina Załuski
Miejsce realizacji	Obszar rewitalizacji
Zakres projektu	<p>W ramach realizacji przedsięwzięcia zakłada się wykorzystanie zasobów Gminy Załuski poprzez wspólne i aktywne spędzanie wolnego czasu całych rodzin, integracji międzypokoleniowej i społecznej, w tym włączenie osób starszych. Do planowanych wydarzeń organizowanych w świetlicach wiejskich i remizach strażackich będą należały m.in.</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Powiatowy Przegląd Zespołów Tanecznych, ➤ obchody Dnia Dziecka, Dnia Strażaka, Święta Niepodległości, ➤ kulinarnie spotkania gospodyń, ➤ festyny rodzinne, ➤ jarmarki produktów lokalnych i rękodzieła,

Planowany termin realizacji

Proponowane źródła finansowania

› zawody strażackie.

Szacowana wartość: 300 000 zł

Do prowadzenia działania konieczne jest podjęcie zadań dodatkowych, tj. adaptacji i zagospodarowania terenów przestrzeni wspólnej, aby możliwe było prowadzenie działań dedykowanych mieszkańcom obszaru rewitalizacji:

› Uporządkowanie i zagospodarowanie terenu w Karolinowie (dz. ew. 142012_2.0005.233/1, 233/2, 233/3, 234 i 235), tj. utwardzenie części terenu na parking, utwardzenie alejek i drogi łączącej przedmiotowy teren z drogą wojewódzką, budowa ławek, oświetlenia energooszczędnego, adaptacja/budowa altany na spotkania. Zakłada się, iż wartość utwardzonych dróg nie przekroczy 40% wartości projektu.

Szacowana wartość: 350 000 zł

› Zagospodarowanie parku w Kroczewie (Kroczewo, 09-142 Załuski, dz. ew. 142012_2.0007.36), polegające na utwardzeniu alejek, budowa altany z utwardzeniem terenu, placu zabaw dla dzieci i młodzieży, budowa infrastruktury technicznej, umożliwiającej wypoczynek i wspólne spędzanie wolnego czasu (ławek, oświetlenia energooszczędnego), odmulenie dwóch stawów, budowa pomostu, odtworzenie rodzimej roślinności.

Szacowana wartość: 1 000 000 zł

› Dla realizacji założonego celu w Nowych Olszynach (dz. ew. 142012_2.0012.102/4) planowana jest budowa boiska do piłki nożnej i siatkowej, zaplecza sanitarnego oraz ławek dla widzów oraz montaż oświetlenia energooszczędnego. Odpowiada to na potrzebę wspólnego, aktywnego spędzania czasu przez dzieci i młodzież.

Szacowana wartość: 300 000 zł

› W ramach polepszenia stanu infrastruktury sportowo-rekreacyjnej w Załuskach planowana jest modernizacja i rozbudowa zaplecza sanitarnego przy boisku.

Szacowana wartość 100 000 zł

Rozpoczęcie: 2017

Zakończenie: 2020

Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020 (działanie M19 – Wsparcie dla rozwoju lokalnego w ramach inicjatywy LEADER (RLKS – rozwój lokalny kierowany przez społeczność), intensywność pomocy wynosi do 100% kosztów kwalifikowalnych operacji, w zależności od kategorii beneficjenta, rodzaju operacji oraz zapisów LSR

Program Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego „Edukacja kulturalna”, maksymalny % poziom dotacji w budżecie zadania wynosi 50% lub 80%

RPO WM Działanie 6.2. Rewitalizacja obszarów zmarginalizowanych, dofinansowanie 80% EFRR, 20% środki własne

Program Rozwoju Obszarów Wiejskich (działanie M07 - Podstawowe usługi i odnowa wsi na obszarach wiejskich, poddziałanie 3. Inwestycje w tworzenie, ulepszanie lub rozwijanie podstawowych usług lokalnych dla ludności wiejskiej, w tym rekreacji i kultury oraz powiązanej infrastruktury, dofinansowanie 63,63% EFFROW, 36,37%

	wkład własny
Prognozowane rezultaty	Realizacja przedsięwzięcia odpowiada na potrzebę ożywienia obszarów zmarginalizowanych poprzez przywrócenie lub nadanie im nowych funkcji społeczno-gospodarczych. Celem projektu jest zmiana sposobu użytkowania wspólnych przestrzeni wiejskich, pozwalających na integrację mieszkańców i podniesienie jakości życia. Budowa boiska sportowego wzbogaci ofertę zajęć sportowych dla uczniów i wszystkich mieszkańców obszaru rewitalizacji, zapewniając wzrost integracji społecznej oraz poprawę warunków życia mieszkańców. Planowana jest organizacja imprez sportowych, turniejów i rozgrywek dla dzieci i młodzieży, a także dorosłych mieszkańców obszaru rewitalizacji. Planowane działania przyczynią się do wsparcia rodzin poprzez ich integrację i zapewnienie form spędzania wolnego czasu. Efektem realizacji przedsięwzięcia będzie także poprawa wizerunku Gminy jako obszaru atrakcyjnego kulturowo. Mieszkańcy będą mieli możliwość integracji sąsiedzkiej, a także do prezentacji własnych zainteresowań i osiągnięć. Budowana będzie tożsamość regionalna, a społeczność lokalna będzie postrzegana jako środowisko otwarte. Działania o charakterze kulturalnym i integracyjnym aktywizują społeczność lokalną, wpływają na spójność społeczną i postawy obywatelskie.
Wskaźniki rezultatu	Beneficjenci projektu: mieszkańcy obszaru rewitalizacji Liczba zorganizowanych imprez o charakterze społeczno-kulturalnym: 2020 – 7 szt. Liczba uczestników imprez o charakterze społeczno-kulturalnym: 2020 – 200 os. Liczba uczestników imprez o charakterze sportowym: 2020 – 150 os.
Komplementarność	Przedsięwzięcie przyczyni się do realizacji celu rewitalizacji, jakim jest aktywna społeczność obszaru rewitalizacji oraz atrakcyjna i funkcjonalna przestrzeń publiczna. Projekt jest powiązany z następującymi uzupełniającymi rodzajami przedsięwzięć rewitalizacyjnych: integracja społeczna osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, organizacje pozarządowe, rozwój ekonomii społecznej poprzez wsparcie dla projektów i inicjatyw w obszarze działalności gospodarczej, które łączą cele społeczne i ekonomiczne, budowanie tożsamości lokalnej w oparciu o kulturę i edukację.

**POPRAWA JAKOŚCI SYSTEMU KOMUNIKACJI I NADANIE IM NOWYCH FUNKCJI
SPOŁECZNYCH POPRZEC ZAGOSPODAROWANIE NA CELE ROZWOJU
TURYSTYKI**

Podmioty realizujące	Gmina Załuski
Miejsce realizacji	Kroczewo, 09-142 Załuski, dz. ew. 142012_2.0007.52 Załuski, 09-142 Załuski, dz. ew. 142012_2.0026.70/3, 70/12, 70/19, 119 i 120
Zakres projektu	Projekt jest odpowiedzią na zidentyfikowaną potrzebę w zakresie porządku i bezpieczeństwa publicznego, a także działania na rzecz zwiększenia świadomości społecznej dzieci i młodzieży na temat bezpieczeństwa na drogach. Dla bezpiecznej komunikacji w obszarze

	<p>rewitalizacji konieczne jest zapewnienie następujących ciągów komunikacyjnych:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ budowa ciągu komunikacji pieszo-rowerowej w Kroczewie, tj. chodników i ścieżek rowerowych, umożliwiającego bezpieczną komunikację i korzystanie z parku przez osoby starsze, dzieci i niepełnosprawnych, a także rozwój funkcji turystycznych gminy, Szacowana wartość: 450 000 zł ➤ dla poprawy bezpieczeństwa w Załuskach planowana jest budowa chodników, utwardzenie terenu pod parking dla zapewnienia możliwości korzystania z istniejącej infrastruktury sportowo-rekreacyjnej, budowa ławek do wypoczynku, wspierających rozwój funkcji turystycznych gminy. Szacowana wartość: 600 000 zł
Planowany termin realizacji	Rozpoczęcie: 2017 Zakończenie: 2020
Proponowane źródła finansowania	RPO WM Działanie 6.2. Rewitalizacja obszarów zmarginalizowanych, dofinansowanie 80% EFRR, 20% środki własne Program Rozwoju Obszarów Wiejskich (działanie M07 - Podstawowe usługi i odnowa wsi na obszarach wiejskich, poddziałanie 3. Inwestycje w tworzenie, ulepszanie lub rozwijanie podstawowych usług lokalnych dla ludności wiejskiej, w tym rekreacji i kultury oraz powiązanej infrastruktury, dofinansowanie 63,63% EFFROW, 36,37% wkład własny
Prognozowane rezultaty	Realizacja przedsięwzięcia odpowiada na potrzebę ożywienia obszarów zmarginalizowanych poprzez przywrócenie lub nadanie im nowych funkcji społeczno-gospodarczych. Celem projektu jest zapewnienie bezpieczeństwa komunikacji pieszo-rowerowej, a w perspektywie krótkookresowej pozwoli na zmniejszenie bezrobocia, przyczyniając się do zapewnienia miejsc pracy przy budowie infrastruktury, a następnie jej utrzymaniu. Beneficjenci projektu: mieszkańcy obszaru rewitalizacji
Wskaźniki rezultatu	Liczba osób korzystających z infrastruktury (średniomiesięcznie): 2020 – 100 os.
Komplementarność	Przedsięwzięcie przyczyni się do realizacji celów rewitalizacji, jakim jest atrakcyjna i funkcjonalna przestrzeń publiczna. Projekt jest powiązany z następującymi uzupełniającymi rodzajami przedsięwzięć rewitalizacyjnych: podnoszenie jakości przestrzeni publicznych, drogi i chodniki, modernizacja i rozbudowa oświetlenia ulicznego.

**POPRAWA INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ I BUDYNKÓW MIESZKALNYCH
JAKO DZIAŁANIE PODNOSZĄCE JAKOŚĆ ŻYCIA MIESZKAŃCÓW OBSZARU
REWITALIZACJI**

Podmioty realizujące	Gmina Załuski
Miejsce realizacji	09-142 Załuski, dz. ew. 142012_2.0026.70/4, 70/3, 72/1, 72/12
Zakres projektu	1. Budowa sieci kanalizacji deszczowej w Załuskach

	<p>odprowadzającej wodę do stawu wymuszona jest lokalnymi częstymi podtopieniami, zalewaniem piwnic i kotłowni budynku wielorodzinnego położonego na dz. ew. 70/4 oraz drogi dojazdowej.</p> <p>2. Poprawa stanu technicznego komunalnego budynku mieszkalnego wielorodzinnego w celu poprawy warunków mieszkaniowych. zakres prac: wymiana stolarki okiennej i drzwiowej, wymiana więźby dachowej i opaski (grozi zerwaniem dachu), termomodernizacja, budowa kanalizacji ściekowej (brak w budynku), remont instalacji wentylacyjnej i elektrycznej, remont przewodów kominowych, remont klatki schodowej.</p>
Planowany termin realizacji	<p>Rozpoczęcie: 2017</p> <p>Zakończenie: 2020</p>
Szacowana wartość	<p>1. 300 000 zł</p> <p>2. 600 000 zł</p>
Proponowane źródła finansowania	<p>RPO WM Działanie 6.2. Rewitalizacja obszarów zmarginalizowanych, dofinansowanie 80% EFRR, 20% środki własne</p> <p>Program Rozwoju Obszarów Wiejskich (działanie M07 - Podstawowe usługi i odnowa wsi na obszarach wiejskich, poddziałanie 3. Inwestycje w tworzenie, ulepszanie lub rozwijanie podstawowych usług lokalnych dla ludności wiejskiej, w tym rekreacji i kultury oraz powiązanej infrastruktury, dofinansowanie 63,63% EFFROW, 36,37% wkład własny</p>
Prognozowane rezultaty	<p>Celem projektu w zakresie budowy kanalizacji deszczowej jest odprowadzenia wody za pomocą urządzeń do powierzchniowego odwodnienia, co wpłynie na poprawę jakości systemu komunikacji i bezpieczeństwa w Załuskach. Wartość budowanych dróg nie przekroczy 40% wartości projektu. Ponadto budowa kanalizacji deszczowej wygeneruje dodatkowe miejsca pracy, w których zaangażowane są osoby bezrobotne (m.in. przy pracach budowlanych, sprzątaniu). Uzyskają one dodatkowe doświadczenia zawodowe i kwalifikacje, co w dłuższej perspektywie pozwoli na zmniejszenie problemu bezrobocia.</p> <p>Celem projektu w zakresie poprawy stanu technicznego budynku mieszkalnego jest podniesienie efektywności energetycznej budynków komunalnych, a także ograniczenie emisji zanieczyszczeń powietrza i poprawa warunków zamieszkania w budynkach. Redukcja emisji dwutlenku węgla będzie wynikiem zmniejszenia zużycia energii finalnej, a także zwiększenia udziału odnawialnych źródeł energii w wytwarzaniu energii na terenie Gminy Załuski. Ponadto prace termomodernizacyjne przyczyną się do powstania w perspektywie krótkookresowej dodatkowych miejsc pracy, w których zaangażowane są osoby bezrobotne (m.in. przy pracach budowlanych, sprzątaniu). Uzyskają one dodatkowe doświadczenia zawodowe i kwalifikacje, co w dłuższej perspektywie pozwoli na zmniejszenie problemu bezrobocia.</p>
Wskaźniki rezultatu	<p>Beneficjenci projektu: mieszkańcy obszaru rewitalizacji</p> <p>Długość sieci kanalizacji deszczowej: 2020 – 2 km</p> <p>Liczba wyremontowanych budynków: 2020 – 1</p>

Komplementarność Przedsięwzięcie przyczyni się do realizacji celów rewitalizacji, jakim jest atrakcyjna i funkcjonalna przestrzeń publiczna.

Projekt jest powiązany z następującymi uzupełniającymi rodzajami przedsięwzięć rewitalizacyjnych: integracja społeczna osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, poprawa stanu technicznego budynków mieszkalnych, ograniczanie niskiej emisji.

RENOWACJA I MODERNIZACJA OBIEKTÓW KOŚCIELNYCH W KROCZEWIE I NADANIE IM NOWYCH FUNKCJI SPOŁECZNYCH

Podmioty realizujące	Parafia pw. św. Jana Chrzciciela w Kroczewie
Miejsce realizacji	Kroczewo, 09-142 Żaluski, dz. ew. 142012_2.0007.56, 57, 61/2 i 292
Zakres projektu	Planowana jest termomodernizacja plebanii i kościoła, montaż paneli fotowoltaicznych oraz pomp ciepła, budowa ogrodzenia, zagospodarowanie terenu cmentarza (utwardzenie alejek, montaż oświetlenia energooszczędnego) oraz odnowienie zabytkowych organów w Kościele.
Planowany termin realizacji	Rozpoczęcie: 2017 Zakończenie: 2020
Szacowana wartość	800 000 zł
Proponowane źródła finansowania	RPO Województwa Mazowieckiego Działanie 4.2. Efektywność energetyczna RPO Województwa Mazowieckiego Działanie 5.3 Dziedzictwo kulturowe, dofinansowanie 80% EFRR, 20% środki własne Parafii i Diecezji Płockiej, kredyt bankowy, Mazowiecki Wojewódzki Konserwator Zabytków Program Rozwoju Obszarów Wiejskich Działanie M07 - Podstawowe usługi i odnowa wsi na obszarach wiejskich, poddziałanie 2. Badania i inwestycje związane z utrzymaniem, odbudową i poprawą stanu dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego wsi, krajobrazu wiejskiego i miejsc o wysokiej wartości przyrodniczej, w tym dotyczące powiązanych aspektów społeczno-gospodarczych oraz środków w zakresie świadomości środowiskowej, dofinansowanie 63,63% EFFROW, 36,37% wkład własny, środki własne Parafii i Diecezji Płockiej, Mazowiecki Wojewódzki Konserwator Zabytków Program Rozwoju Obszarów Wiejskich Działanie M10 - Działanie rolno-środowiskowo-klimatyczne, płatność rolno-środowiskowo-klimatyczna jest przyznawana do gruntów ornych w wysokości: a. 100% stawki podstawowej – za powierzchnię od 0,10 ha do 50 ha, b. 75% stawki podstawowej - za powierzchnię powyżej 50 ha do 100 ha, c. 60% stawki podstawowej - za powierzchnię powyżej 100 ha. Fundusz Termomodernizacji i Remontów Banku Gospodarstwa Krajowego, wysokość premii termomodernizacyjnej wynosi 20% kwoty kredytu wykorzystanego na realizację przedsięwzięcia termomodernizacyjnego Program Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego „Ochrona Zabytków”, dofinansowanie, zgodnie z art. 77 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, może być udzielone w wysokości do 50% nakładów koniecznych. W przypadkach określonych w art. 78 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, dofinansowanie może być udzielone w kwocie do 100% nakładów koniecznych.
Prognozowane	Realizacja inwestycji z zakresu ochrony zabytków i budownictwa

rezultaty	<p>tradycyjnego przyczyni się do zachowania dziedzictwa kulturowego. Realizacja projektu będzie miała pozytywny wpływ na lokalną społeczność poprzez możliwość spotkań, działalność organizacji społecznych, parafialnego zespołu Caritas i szukania wsparcia w rozwiązywaniu problemów, architekturę i poprawę wizerunku obszaru rewitalizacji, umożliwiającemu rozwój funkcji turystycznych gminy, a także zabezpieczenie substancji zabytkowej kościoła i jego ochronę przed dalszym niszczeniem, wymiennie wpłynie na poprawę jakości przestrzeni publicznej. Ponadto renowacja i modernizacja obiektów kościelnych wygeneruje dodatkowe miejsca pracy, w których zaangażowane są osoby bezrobotne (m.in. przy pracach budowlanych, sprzątaniu). Uzyskają one dodatkowe doświadczenia zawodowe i kwalifikacje, co w dłuższej perspektywie pozwoli na zmniejszenie problemu bezrobocia. Dodatkowym celem projektu jest podniesienie efektywności energetycznej budynków Parafii w Kroczewie, a także ograniczenie emisji zanieczyszczeń powietrza. Założony cel jest zgodny z celem strategicznym realizacji „Planu gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Załuski”, jakim jest redukcja emisji dwutlenku węgla do 2020 r. w stosunku do przyjętego roku bazowego. Redukcja emisji dwutlenku węgla będzie wynikiem zmniejszenia zużycia energii finalnej.</p> <p>Beneficjenci projektu: mieszkańcy obszaru rewitalizacji</p>
Wskaźniki rezultatu	Liczba obiektów zabytkowych podlegających renowacji: 2020 – 2
Komplementarność	<p>Przedsięwzięcie przyczyni się do realizacji celu rewitalizacji, jakim jest funkcjonalna przestrzeń publiczna oraz wykorzystanie potencjału środowiska i dziedzictwa kulturowego.</p> <p>Projekt jest powiązany następującymi uzupełniającymi rodzajami przedsięwzięć rewitalizacyjnych: integracja społeczna osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, budowanie tożsamości lokalnej w oparciu o kulturę i edukację, organizacje pozarządowe, podnoszenie jakości przestrzeni publicznych, poprawa stanu technicznego obiektów zabytkowych.</p>

Tabela nr 7 Harmonogram realizacji podstawowych projektów rewitalizacyjnych

Projekt	2017	2018	2019	2020
Poprawa zdolności do zatrudnienia osób nieaktywnych zawodowo i osób zagrożonych wykluczeniem społecznym				
Integracja społeczna mieszkańców przez wspólne działanie wraz z zagospodarowaniem przestrzeni wspólnych i nadanie im nowych funkcji społecznych				
Poprawa jakości systemów komunikacji jako działanie podnoszące jakość życia mieszkańców obszaru rewitalizacji				
Poprawa jakości infrastruktury technicznej i budynków mieszkalnych				
Renowacja i modernizacja obiektów kościelnych w Kroczewie i nadanie im nowych funkcji społecznych				

8. Uzupełniające rodzaje przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Uzupełniające rodzaje przedsięwzięć rewitalizacyjnych stanowią projekty, które ze względu na mniejszą skalę oddziaływania trudno jest zidentyfikować indywidualnie, a są oczekiwane ze względu na realizację celów programu rewitalizacji. Włączenie projektów uzupełniających w ramach obszarów tematycznych pozwoli na wsparcie wyników uzyskanych w związku z realizacją projektów kluczowych i podstawowych. Polegają one na szeroko rozumianej aktywizacji społeczności lokalnej i stanowią istotny element realizacji *Programu*.

Cel 1: Aktywna społeczność obszaru rewitalizacji

- Integracja społeczna osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. W ramach działań wspierane będą projekty ukierunkowane na: aktywizację społeczno-zawodową, wsparcie rodzin wielodzietnych, rozwój dziennych form wsparcia, tworzenie i rozwijanie miejsc opieki nad dziećmi, usług środowiskowych, usług społecznych, pomoc dla dzieci i rodzin zagrożonych dysfunkcją, wsparcie osób niepełnosprawnych oraz osób starszych.
- Organizacje pozarządowe. W ramach działań wspierana będzie działalność organizacji pozarządowych, akcje informacyjne i edukacyjne wśród mieszkańców do podejmowania działań na rzecz lokalnej społeczności.
- Budowanie tożsamości lokalnej w oparciu o kulturę i edukację. W ramach działania podejmowane będą inicjatywy, mające na celu zainteresowanie historią, kulturą i lokalnymi tradycjami. Zakłada się organizację wydarzeń kulturalnych, artystycznych i edukacyjnych. Planuje się także realizację zajęć sportowo-rekreacyjnych. Działania będą realizowane we współpracy z organizacjami pozarządowymi.
- Rozwój ekonomii społecznej poprzez wsparcie dla projektów i inicjatyw w obszarze działalności gospodarczej, które łączą cele społeczne i ekonomiczne. Realizacja projektów będzie służyła budowaniu potencjału społecznego na rzecz rozwiązywania lokalnych problemów społecznych. Istotną kwestią jest współpraca z władzami samorządowymi, tworzenie partnerstw dla realizacji określonych przedsięwzięć dla rozwoju lokalnego.

Cel 2: Atrakcyjna i funkcjonalna przestrzeń publiczna

- Rozbudowa sieci kanalizacyjnej oraz podłączenie nowych odbiorców z obszaru rewitalizacji.
- Podnoszenie jakości przestrzeni publicznych. Nadanie terenom funkcji rekreacyjno-wypoczynkowych i miejsc spotkań i rekreacji dla mieszkańców, w tym modernizacja istniejącej infrastruktury, drzewostanu, małej architektury, budowa miejsc odpoczynku w obszarze rewitalizacji.
- Drogi i chodniki. W ramach działań budowane będą nowe odcinki dróg, sukcesywnie wymianie będzie podlegała nawierzchnia dróg i chodników w obszarze rewitalizacji.

Cel 3: Wykorzystanie potencjału środowiska i dziedzictwa kulturowego

- Poprawa stanu technicznego budynków mieszkalnych, gospodarczych i użyteczności publicznej w obszarze rewitalizacji celem poprawy jakości powietrza w gminie i ograniczania niskiej emisji.
- Poprawa stanu technicznego obiektów zabytkowych w obszarze rewitalizacji. W ramach tego działania prowadzone będą prace rewitalizacyjne przy zabytkowych obiektach, znajdujących się w Gminie Załuski.
- Systematyczne usuwanie i unieszkodliwianie wyrobów zawierających azbest z budynków mieszkalnych i gospodarczych w obszarze rewitalizacji zgodnie z harmonogramem realizacji „Programu usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Załuski w latach 2012-2032” przy wsparciu Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie i środków własnych mieszkańców gminy.
- Zagospodarowanie terenów zielonych w obszarze rewitalizacji, stanowiących własność Gminy, na tereny rekreacyjne dla mieszkańców.

9. Mechanizmy zapewnienia komplementarności między poszczególnymi projektami rewitalizacyjnymi oraz pomiędzy działaniami różnych podmiotów i funduszy na obszarze objętym programem rewitalizacji

Wymogiem koniecznym dla wspierania projektów rewitalizacyjnych jest zapewnienie ich komplementarności w różnych wymiarach:

- przestrzennej, oznaczającej konieczność wzięcia pod uwagę podczas tworzenia i realizacji *Programu* wzajemnych powiązań pomiędzy projektami i przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi realizowanymi na obszarze rewitalizacji i znajdujących się poza nim, ale oddziałujących na obszar rewitalizacji,
- problemowej, oznaczającej konieczność realizacji projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych, wzajemnie dopełniających się tematycznie, sprawiając, że *Program* będzie oddziaływał na obszar rewitalizacji we wszystkich aspektach, tj. społecznym, gospodarczym, środowiskowym, przestrzenno-funkcyjnym i technicznym,
- proceduralno-instytucjonalnej, tj. konieczności takiego zaprojektowania systemu zarządzania *Programem*, który umożliwi efektywne współdziałanie różnych instytucji oraz wzajemne uzupełnianie się i spójność procedur,
- międzyokresowej, czyli konieczności dokonania rozeznania, analizy i oceny oraz sformułowania wniosków odnośnie dotychczasowego sposobu wspierania procesów rewitalizacji, jego skuteczności, osiągnięć i problemów wdrażania *Programu*,
- źródeł finansowania zakłada, iż projekty rewitalizacyjne, wynikające z *Programu* zakładają konieczność uzupełniania i łączenia wsparcia ze środków Europejskich Funduszy Strukturalnych i Inwestycyjnych z wykluczeniem ryzyka podwójnego dofinansowania.

Komplementarność przestrzenna

Celem zapewnienia komplementarności przestrzennej projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych jest efektywne oddziaływanie *Programu* na cały obszar, dotknięty stanem kryzysowym, tak aby poszczególne projekty i przedsięwzięcia rewitalizacyjne wzajemnie się dopełniały przestrzennie oraz by zachodził między nimi efekt synergii. Prowadzone działania nie powinny skutkować przenoszeniem problemów na inne obszary, ani wystąpieniem negatywnych efektów społecznych. Wyznaczony obszar rewitalizacji charakteryzuje się występowaniem problemów społecznych, a także niezadowalającym stanem obiektów mieszkalnych i zabytkowych, niskiej estetyki przestrzeni, niewystarczającej jakości infrastruktury drogowej, braku ciągów komunikacji pieszo-rowerowej oraz zagospodarowania przestrzeni publicznej. Interesariusze w trakcie partycypacji społecznej wskazali wyznaczony obszar rewitalizacji jako kluczowy dla rozwoju gminy i istotny z punktu widzenia działań rewitalizacyjnych. W *Programie* zaplanowano do realizacji projekty, które są ukierunkowane na rozwiązywanie problemów w sferze społecznej, gospodarczej, środowiskowej oraz funkcjonalno-przestrzennej. Zakłada się, że ich realizacja w obszarze rewitalizacji pozytywnie wpłynie na jego otoczenie i docelowo pozytywne efekty realizacji obejmą swym zasięgiem

obszar Gminy. Należy zauważyć, iż **prawidłowe funkcjonowanie sfery społecznej nie jest możliwe bez odpowiedniego urzędnienia i zagospodarowania sfery przestrzenno-funkcjonalnej**. Realizacja przedsięwzięć w granicach obszaru rewitalizacji, zarówno w sferze przestrzenno-funkcjonalnej, w tym obiekty budowlane, tereny gminnej przestrzeni publicznej, obiekty zabytkowe, jak i społecznej, prowadzącej do zwiększenia aktywności społecznej oraz adresowanie działań do grup społecznych zagrożonych wykluczeniem powoduje, że oczekiwane jest kompleksowe oddziaływanie na obszar rewitalizacji. Zakłada się, iż wyprowadzenie obszarów rewitalizacji ze stanu kryzysowego doprowadzi w dłuższej perspektywie czasowej do przenoszenia pozytywnych wzorców na inne obszary Gminy.

Zaplanowane w ramach projektów zintegrowanych działania obejmują projekty nastawione na poprawę zdolności do zatrudnienia osób nieaktywnych zawodowo i osób zagrożonych wykluczeniem społecznym jako odpowiedź na problem bezrobocia i niskiej aktywności gospodarczej mieszkańców, integrację społeczną mieszkańców przez wspólne działanie wraz z zagospodarowaniem przestrzeni wspólnych jako odpowiedź na zidentyfikowany problem braku form i miejsc do integracji mieszkańców, poprawa jakości systemu komunikacji, odpowiadająca na potrzebę zapewnienia bezpieczeństwa w ciągach pieszo-rowerowych dla mieszkańców, poprawa infrastruktury technicznej i budynków mieszkalnych, zmierzających do eliminacji niskiej emisji oraz renowacja i modernizacja obiektów kościelnych w Kroczewie. Ponadto zaplanowano do realizacji szereg komplementarnych projektów, których celem jest dopełnienie osiągnięcia zamierzonej wizji rewitalizacji. Zasięg oddziaływania projektów dotyczących szeroko pojętej integracji społecznej oraz aktywizacji zawodowej mieszkańców może wykraczać poza obszar rewitalizacji, obejmując swym zakresem także osoby wykluczone, zamieszkujące poza wyznaczonym obszarem.

Komplementarność problemowa

Celem zapewnienia komplementarności problemowej jest przeciwdziałanie fragmentaryzacji działań, przy jednoczesnej koncentracji na całościowym spojrzeniu na przyczyny występowania kryzysu na danym obszarze. Konieczne jest więc określenie pożądanego stanu realizacji projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych oraz ich parametryzacja, ułatwiająca dobór mierników osiągania celów *Programu*. Skuteczna komplementarność problemowa prowadzi do powiązania działań rewitalizacyjnych ze strategicznymi decyzjami gminy na innych polach działania, co skutkuje lepszą koordynacją tematyczną i organizacyjną działań jednostki samorządu terytorialnego. Wszystkie zaplanowane działania w ramach *Programu* zostały zaprojektowane w taki sposób, aby się wzajemnie dopełniały tematycznie. Projekty rewitalizacyjne stanowią odpowiedź na problemy zdiagnozowane w sferze społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej, które przyczyniły się do powstania obszarów zdegradowanych na terenie Gminy. Całościowe spojrzenie na przyczyny wystąpienia sytuacji kryzysowej prowadzi do kompleksowej realizacji projektów przewidzianych w ramach *Programu*, zarówno projektów

zintegrowanych, jak i projektów komplementarnych, w tym również wskazywanych przez mieszkańców.

W zintegrowanych projektach rewitalizacyjnych połączono działania skierowane na aktywizację mieszkańców oraz zapobieganie powstawaniu zjawiska wykluczenia społecznego, a także przywracanie wartości zabytkom Gminy oraz zagospodarowanie przestrzeni publicznej Gminy i ochronę środowiska naturalnego.

Tabela nr 8 Komplementarność problemowa podstawowych projektów rewitalizacyjnych

Projekt / Odpowiedź na problem	Bezrobocie	Pomoc społeczna	Przestępczość	Aktywność społeczna	Niska przedsiębiorczość	Przestrzeń wspólna, w tym obszary zielone	Infrastruktura komunikacyjna	Dobrość o dziedzictwo kulturowe	Stan techniczny budynków
Poprawa zdolności do zatrudnienia osób nieaktywnych zawodowo i osób zagrożonych wykluczeniem społecznym	X	X	X		X				
Integracja społeczna mieszkańców przez wspólne działanie wraz z zagospodarowaniem przestrzeni wspólnych i nadanie im nowych funkcji społecznych		X	X	X		X			
Poprawa jakości systemów komunikacji jako działanie podnoszące jakość życia mieszkańców obszaru rewitalizacji			X	X			X		
Poprawa jakości infrastruktury technicznej i budynków mieszkalnych						X	X		X
Renowacja i modernizacja obiektów kościelnych w Kroczewie i nadanie im nowych funkcji społecznych				X		X		X	X

Przedsięwzięcia rewitalizacyjne, ujęte w *Programie*, charakteryzują się komplementarnością problemową. Zgłoszone projekty stanowią połączenie działań ze sfery przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej z działaniami społecznymi, co zostało szczegółowo wykazane w charakterystyce planowanych przedsięwzięć. Warte jest podkreślenia komplementarność problemowa pomiędzy realizowanymi projektami, tj. aktywna społeczność obszaru rewitalizacji, atrakcyjna i funkcjonalna przestrzeń publiczna oraz wykorzystanie

potencjału środowiska i dziedzictwa kulturowego. Wymienione projekty wykazują ścisły związek z przedsięwzięciami w zakresie aktywizacji społeczno- zawodowej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. Misją rozwoju gminy zawartą w „Strategii Rozwoju Gminy Załuski na lata 2016-2020” jest osiągnięcie takiego stopnia rozwoju gospodarczego, który pozwoli mówić o wysokim poziomie życia mieszkańców. Niezbędne jest do tego stworzenie odpowiednich warunków infrastrukturalnych. Odpowiedniej jakości infrastruktura nie tylko ułatwi zaspokojenie podstawowych potrzeb zbiorowych, lecz przyczyni się do dbałości o środowisko naturalne i bezpieczeństwo publiczne. Podniesienie atrakcyjności turystycznej Gminy Załuski ułatwi rozwój gospodarczy i będzie pozytywnie oddziaływała na przedsiębiorców, rolników, stowarzyszenia, organizacje pożytku publicznego, szkoły, przedszkola, zakłady opieki zdrowotnej, turystów itd. Z perspektywy realizacji „Programu Rewitalizacji dla Gminy Załuski na lata 2017-2020”, istotne znaczenie mają cele rozwojowe w obszarze gospodarki, środowiska i społeczeństwa, dążące do wzrostu lokalnej gospodarki, poziomu życia mieszkańców poprzez ochronę i poprawę jakości środowiska, a także rozwój społeczeństwa świadomego, aktywnego, żyjącego w komfortowych warunkach oraz dbałość o dziedzictwo kulturowe i budowanie lokalnej tożsamości.

Komplementarność proceduralno-instytucjonalna

W celu zapewnienia komplementarności proceduralno-instytucjonalnej konieczne jest umiejscowienie systemu zarządzania *Programem* rewitalizacji w przyjętym w Gminie systemie zarządzania procesami. W zakresie komplementarności proceduralno-instytucjonalnej należy podkreślić ważną rolę wszystkich interesariuszy rewitalizacji na etapie opracowania i wdrażania *Programu*. Procedury wdrażania *Programu*, zaprojektowane w rozdziale 12, wymagają współdziałania w ramach Zespołu ds. Rewitalizacji, którego trzon stanowić będą pracownicy Urzędu Gminy.

Komplementarność międzyokresowa

Zachowanie ciągłości programowej, polegającej na kontynuacji lub rozwijaniu wsparcia z polityki spójności 2007-2013, ma w procesach rewitalizacji kluczowe znaczenie. Istotnym jest, aby przedsięwzięcia zrealizowane w latach poprzednich dopełnić projektami komplementarnymi, realizowanymi w ramach polityki spójności 2014-2020. Projekty zaplanowane do realizacji w ramach *Programu* są komplementarne z dotychczas zrealizowanymi. Poniżej zestawiono najważniejsze działania o charakterze rewitalizacyjnym zrealizowane w ramach perspektywy finansowej Unii Europejskiej na lata 2007-2013.

Tabela nr 9 Zestawienie projektów zrealizowanych przez Gminę Załuski w ramach perspektywy finansowej Unii Europejskiej 2007-2013

Lp.	Nazwa zadania	Termin realizacji	Wartość całkowita [zł]	Kwota dofinansowania [zł]
1	Budowa placu zabaw przy przedszkolu przy Zespole Szkół w Kroczewie	2013	24 950,58	14 199,52
2	Modernizacja wraz z budową kotłowni gazowej budynku z siedzibą punktu informacji turystycznej i pracowni komputerowej w Załuskach (budynek GOPSu) oraz budowa trzech placów zabaw w Szczytnie, Kamienicy i Stróżewie	2014	426 166,50	210 091,00
3	Budowa boiska z kompleksem sportowo rekreacyjnym w miejscowości Wrońska	2014	483 547,18	313 726,00
4	Budowa indywidualnych, przydomowych oczyszczalni ścieków na terenie Gminy Załuski	2014	1 865 035,45	1 137 501,61
5	Realizacja projektu „Likwidacja barier wykluczenia cyfrowego na obszarze Gminy Załuski” (w ramach projektu założono 7 świetlic komputerowych z dostępem do Internetu - 10 komputerów na każdą świetlicę oraz przekazano 100 gospodarstwom domowym komputer wraz z dostępem do Internetu)	2011-2014	1 672 996,72	1 592 525,45

Komplementarność źródeł finansowania

Istotna jest zdolność łączenia prywatnych i publicznych źródeł finansowania. Koordynacja i synergia projektów rewitalizacyjnych finansowanych w szczególności w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego jest konieczna dla uzyskania korzystnych efektów dla obszarów rewitalizacji. W związku z powyższym na liście projektów podstawowych i komplementarnych ujętych w *Programie*, znajdują się przedsięwzięcia dotyczące sfery społecznej i przestrzenno-funkcjonalnej, zapewniając tym samym koncentrację celów, ich wzajemne powiązanie i synergię. Należy podkreślić, że ujęte w *Programie* przedsięwzięcia zakładają spełnienie wymogu komplementarności źródeł finansowania, tj. wykorzystanie zewnętrznych, wspólnotowych mechanizmów finansowania, tj. Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, Europejski Fundusz Społeczny i Fundusz Spójności, funduszy publicznych krajowych, np. Bank Gospodarstwa Krajowego S.A., ale również zaangażowanie środków własnych Gminy i funduszy prywatnych zarówno osób fizycznych, prawnych, jak i organizacji pozarządowych, w tym formuły partnerstwa publiczno-prywatnego.

10. Indykatywne ramy finansowe

Zestawienie projektów stanowi tzw. indykatywną listę projektów kluczowych. Indykatywny charakter list oznacza, iż podane w nich informacje dotyczące poszczególnych projektów mają charakter orientacyjny, są odzwierciedleniem najlepszej wiedzy w momencie tworzenia listy. Dopuszczalne są więc modyfikacje zakresu projektów, wartości i harmonogramu, a realizacja poszczególnych zadań będzie uzależniona od możliwości finansowych podmiotów i instytucji odpowiedzialnych za ich wdrażanie. Indykatywne ramy finansowe w odniesieniu do podstawowych przedsięwzięć i projektów i rewitalizacyjnych zostały przedstawione w tabeli nr 10.

Wybór możliwości finansowania przedsięwzięć dokonany zostanie z zachowaniem zasady dodatkowości. Niezbędna jest więc koordynacja możliwości wykorzystania środków pomocowych funduszy europejskich ze środkami przewidzianymi w ramach polityk sektorowych i instrumentów krajowych. Zaangażowane więc powinny zostać środki publiczne pochodzące z budżetu państwa, budżetu gminy, ale także środki pozostałych interesariuszy *Programu* i realizujących przedsięwzięcia rewitalizacyjne.

Tabela nr 10 Indykatywne ramy finansowe

Lp.	Nazwa projektu i podmiot realizujący	Szacowana wartość projektu	Potencjalne źródła finansowania i poziom dofinansowania
1	Poprawa zdolności do zatrudnienia osób nieaktywnych zawodowo i osób zagrożonych wykluczeniem społecznym Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Żaluskach	350 000 zł	RPO WM działanie 8. 1. Aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych przez PUP, dofinansowanie 100% Fundusz Pracy RPO WM Działanie 8.2 Aktywizacja zawodowa osób nieaktywnych zawodowo, dofinansowanie 95%, z tego 80% EFS, 15% Budżet państwa, pozostałe 5% wkład własny . RPO WM Działanie 9.1 Aktywizacja społeczno-zawodowa osób wykluczonych i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu, dofinansowanie 95%, z tego 80% EFS, 15% Budżet państwa, pozostałe 5% wkład własny RPO WM Działanie 9.3 Rozwój ekonomii społecznej, dofinansowanie 95%, z tego 80% EFS, 15% Budżet państwa, pozostałe 5% wkład własny
2	Integracja społeczna mieszkańców przez wspólne działanie wraz z zagospodarowaniem przestrzeni wspólnych i	2 350 000 zł	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020 (działanie M19 – Wsparcie dla rozwoju lokalnego w ramach inicjatywy LEADER (RLKS – rozwój lokalny kierowany przez społeczność), intensywność pomocy wynosi do 100% kosztów

Lp.	Nazwa projektu i podmiot realizujący	Szacowana wartość projektu	Potencjalne źródła finansowania i poziom dofinansowania
	nadanie im nowych funkcji społecznych		<p>kwalfikowalnych operacji, w zależności od kategorii beneficjenta, rodzaju operacji oraz zapisów LSR</p> <p>Program Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego „Edukacja kulturalna”, maksymalny % poziom dotacji w budżecie zadania wynosi 50% lub 80%</p> <p>RPO WM Działanie 6.2. Rewitalizacja obszarów zmarginalizowanych, dofinansowanie 80% EFRR, 20% środki własne</p> <p>Program Rozwoju Obszarów Wiejskich (działanie M07 - Podstawowe usługi i odnowa wsi na obszarach wiejskich, poddziałanie 3. Inwestycje w tworzenie, ulepszanie lub rozwijanie podstawowych usług lokalnych dla ludności wiejskiej, w tym rekreacji i kultury oraz powiązanej infrastruktury, dofinansowanie 63,63% EFFROW, 36,37% wkład własny</p>
	Klub Integracji Społecznej w Gminie Załuski, Ochotnicze Straże Pożarne, Gmina Załuski		
3	Poprawa jakości systemu komunikacji jako działanie podnoszące jakość życia mieszkańców obszaru rewitalizacji	1 050 000 zł	<p>RPO WM Działanie 6.2. Rewitalizacja obszarów zmarginalizowanych, dofinansowanie 80% EFRR, 20% środki własne</p> <p>Program Rozwoju Obszarów Wiejskich (działanie M07 - Podstawowe usługi i odnowa wsi na obszarach wiejskich, poddziałanie 3. Inwestycje w tworzenie, ulepszanie lub rozwijanie podstawowych usług lokalnych dla ludności wiejskiej, w tym rekreacji i kultury oraz powiązanej infrastruktury, dofinansowanie 63,63% EFFROW, 36,37% wkład własny</p>
	Gmina Załuski		
4	Poprawa jakości infrastruktury technicznej i budynków mieszkalnych	900 000 zł	<p>RPO WM Działanie 6.2. Rewitalizacja obszarów zmarginalizowanych, dofinansowanie 80% EFRR, 20% środki własne</p> <p>Program Rozwoju Obszarów Wiejskich (działanie M07 - Podstawowe usługi i odnowa wsi na obszarach wiejskich, poddziałanie 3. Inwestycje w tworzenie, ulepszanie lub rozwijanie podstawowych usług lokalnych dla ludności wiejskiej, w tym rekreacji i kultury oraz powiązanej infrastruktury, dofinansowanie 63,63% EFFROW, 36,37% wkład własny</p>
	Gmina Załuski		
5	Renowacja i modernizacja obiektów kościelnych w Kroczewie i nadanie im nowych funkcji społecznych	800 000 zł	<p>RPO Województwa Mazowieckiego Działanie 4.2. Efektywność energetyczna</p> <p>RPO Województwa Mazowieckiego Działanie 5.3 Dziedzictwo kulturowe, dofinansowanie 80% EFRR, 20% środki własne Parafii i Diecezji Płockiej, kredyt bankowy, Mazowiecki Wojewódzki Konserwator Zabytków</p> <p>Program Rozwoju Obszarów Wiejskich Działanie M07 - Podstawowe usługi i odnowa wsi na obszarach wiejskich, poddziałanie 2. Badania i inwestycje związane z utrzymaniem, odbudową i</p>
	Parafia pw. św. Jana Chrzciciela w Kroczewie		

Lp.	Nazwa projektu i podmiot realizujący	Szacowana wartość projektu	Potencjalne źródła finansowania i poziom dofinansowania
			<p>poprawą stanu dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego wsi, krajobrazu wiejskiego i miejsc o wysokiej wartości przyrodniczej, w tym dotyczące powiązanych aspektów społeczno-gospodarczych oraz środków w zakresie świadomości środowiskowej, dofinansowanie 63,63% EFFROW, 36,37% wkład własny, środki własne Parafii i Diecezji Płockiej, Mazowiecki Wojewódzki Konserwator Zabytków</p> <p>Program Rozwoju Obszarów Wiejskich Działanie M10 - Działanie rolno-środowiskowo-klimatyczne, płatność rolno-środowiskowo-klimatyczna jest przyznawana do gruntów ornych w wysokości:</p> <ul style="list-style-type: none"> d. 100% stawki podstawowej – za powierzchnię od 0,10 ha do 50 ha, e. 75% stawki podstawowej - za powierzchnię powyżej 50 ha do 100 ha, f. 60% stawki podstawowej - za powierzchnię powyżej 100 ha. <p>Fundusz Termomodernizacji i Remontów Banku Gospodarstwa Krajowego, wysokość premii termomodernizacyjnej wynosi 20% kwoty kredytu wykorzystanego na realizację przedsięwzięcia termomodernizacyjnego</p> <p>Program Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego „Ochrona Zabytków”, dofinansowanie, zgodnie z art. 77 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, może być udzielone w wysokości do 50% nakładów koniecznych. W przypadkach określonych w art. 78 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, dofinansowanie może być udzielone w kwocie do 100% nakładów koniecznych.</p>

11. Mechanizmy włączenia mieszkańców, przedsiębiorców i innych podmiotów w proces rewitalizacji

Wytyczne w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020 wskazują na potrzebę określenia stopnia realizacji zasady partnerstwa i partycypacji w odniesieniu do programu rewitalizacji, zarówno na etapie jego przygotowania, jak również na etapach wdrażania i oceny jego efektów.⁴¹ Prowadzenie procesu rewitalizacji wiąże się z zaangażowaniem lokalnej społeczności do działania na różnych poziomach: wytyczania kierunków, współpracy partnerskiej, realizacji przedsięwzięć i utrzymanie efektów wprowadzanych zmian. Organizowanie społeczności lokalnej to proces wspierania ludzi w podejmowaniu wspólnych działań na rzecz ulepszenia własnego środowiska, a także metoda działania, którego celem jest mobilizowanie społeczności do podejmowania niezbędnych wysiłków zmierzających do poprawy jej sytuacji. Istotną rolę w procesie tworzenia i realizacji programu rewitalizacji odgrywa partycypacja społeczna, która obejmuje przygotowanie, prowadzenie i ocenę rewitalizacji w sposób zapewniający udział interesariuszy. W katalogu interesariuszy wymieniono m.in.⁴²

- mieszkańców obszaru rewitalizacji oraz właścicieli, użytkowników wieczystych nieruchomości i podmioty zarządzające nieruchomościami znajdujące się na tym obszarze, w tym spółdzielnie mieszkaniowe, wspólnoty mieszkaniowe i товариства будownицтва społecznego,
- podmioty prowadzące lub zamierzające prowadzić na obszarze gminy działalność gospodarczą,
- podmioty prowadzące lub zamierzające prowadzić na obszarze gminy działalność społeczną, w tym organizacje pozarządowe i grupy nieformalne,
- jednostki samorządu terytorialnego i ich jednostki organizacyjne,
- organy władzy publicznej i inne podmioty realizujące na obszarze rewitalizacji uprawnienia Skarbu Państwa.

Partycypacja społeczna obejmuje przygotowanie, prowadzenie i ocenę rewitalizacji w sposób zapewniający aktywny udział wszystkich interesariuszy. Zgodnie z ustawą przygotowanie, prowadzenie i ocena rewitalizacji polegają w szczególności na:

- poznaniu potrzeb i oczekiwań interesariuszy oraz dążeniu do spójności planowanych działań z tymi potrzebami i oczekiwaniami,
- prowadzeniu działań edukacyjnych i informacyjnych o procesie rewitalizacji, w tym o istocie, celach, zasadach prowadzenia rewitalizacji oraz o przebiegu tego procesu,
- inicjowaniu, umożliwianiu i wspieraniu działań służących rozwijaniu dialogu między interesariuszami oraz ich integracji wokół rewitalizacji,
- zapewnieniu udziału interesariuszy w przygotowaniu dokumentów dotyczących rewitalizacji,
- wspieraniu inicjatyw zmierzających do zwiększania udziału interesariuszy □

⁴¹ Wytyczne Ministra Rozwoju w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020, op. cit.

⁴² Ustawa z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji, op. cit.

- w przygotowaniu i realizacji programu rewitalizacji,
- ▶ zapewnieniu w czasie przygotowania, prowadzenia i oceny rewitalizacji możliwości wypowiedzenia się przez interesariuszy.⁴³

Niniejszy *Program* został wypracowany przy współudziale interesariuszy przez samorząd gminny i poddany dyskusji w oparciu o diagnozę stanu w zakresie sytuacji społecznej, gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej i środowiskowej. Zakładana jest współpraca wszystkich interesariuszy w trakcie realizacji i aktualizacji *Programu* z uwzględnieniem różnych poziomów ich zaangażowania – od informowania poprzez konsultacje aż do pełnej partycypacji oznaczającej aktywne uczestnictwo. Interesariusze zostali zaangażowani we wszystkich etapach opracowania *Programu*.

Opracowanie *Programu*

Punktem wyjściowym jest zaangażowanie interesariuszy w ramach procesu wspierania zmiany zachowań, który jest niezbędnym uzupełnieniem działań przyjętych w „Programie rewitalizacji dla Gminy Żaluski na lata 2017-2020”, a także gwarantem powodzenia jego realizacji, zarządzania i monitorowania. Interesariuszami są wszystkie strony, które są zainteresowane wdrażaniem *Programu*, mają wpływ na jego realizację, a także odnoszą korzyści z jego wdrażania.

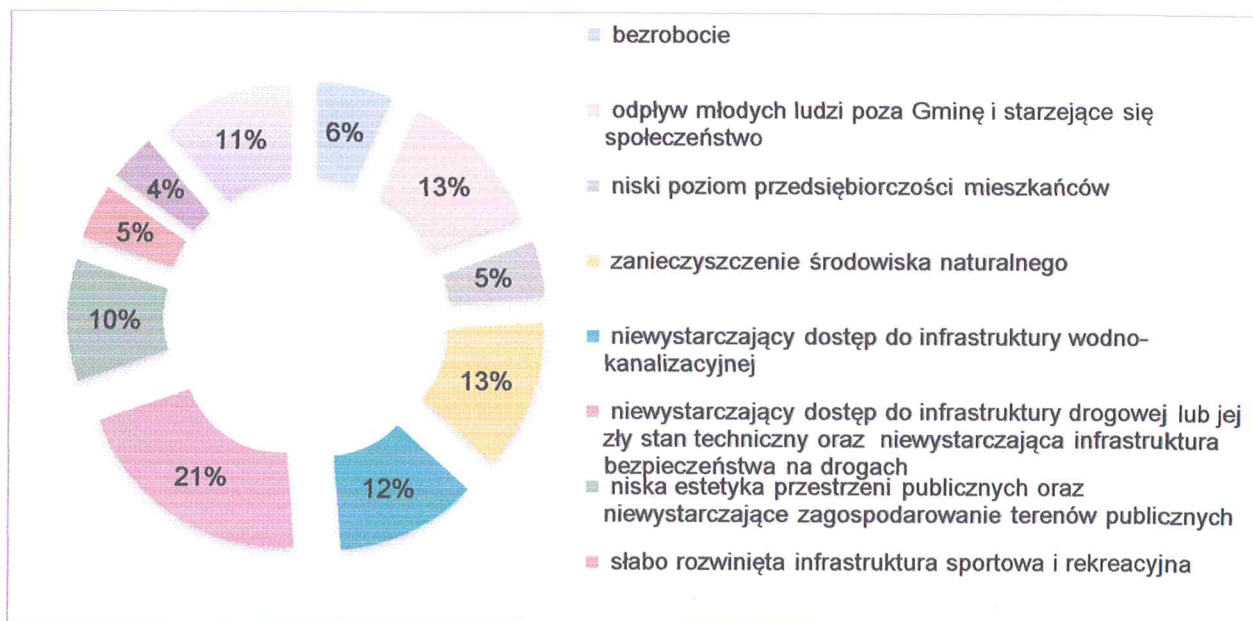
Interesariusze zostali włączeni w proces opracowania diagnozy stanu, jak również wyboru obszaru rewitalizacji, mieli możliwość wskazania problemów, które występują w gminie, a także wskazania pożądanych kierunków działań w celu wyprowadzenia zdiagnozowanych obszarów z sytuacji kryzysowej. Celem konsultacji było poznanie potrzeb oraz oczekiwań wszystkich interesariuszy, jak również wypracowanie spójnych działań w procesie rewitalizacji gminy. Przygotowano ankiety, które zostały rozdyskrebowane wśród interesariuszy. Ankiety były dostępne w formie papierowej i elektronicznej. Na etapie opracowania diagnozy stanu były również prowadzone wywiady pogłębione z interesariuszami dotyczące problemów występujących na terenie Gminy i sugerowanych przez nich projektach rewitalizacyjnych z jednoczesną diagnozą identyfikowanych przez mieszkańców potrzeb rewitalizacyjnych. Wskazanie atutów i słabych stron oraz potrzeb w zakresie rewitalizacji, postulowanych przez mieszkańców, umożliwiło wybór obszaru rewitalizacji.

W ramach partycypacji społecznej wpłynęło 27 wypełnionych ankiet. Dla 21% ankietowanych najbardziej istotnym negatywnym zjawiskiem jest niewystarczający dostęp do infrastruktury drogowej lub jej zły stan techniczny oraz niewystarczająca infrastruktura bezpieczeństwa na drogach (chodniki, ścieżki rowerowe). 13% interesariuszy wskazało na problemy z zanieczyszczeniem środowiska naturalnego. Również dla 13% ankietowanych istotnym problemem jest odpływ młodych ludzi poza Gminę i starzejące się społeczeństwo.

⁴³ Tamże

Jest to najważniejszy problem społeczny w Gminie Załuski. Mieszkańcy wskazali również inny problem społeczny - bezrobocie, który jest ich zdaniem istotny. Problem ten wskazało 6% ankietowanych. Interesariusze jako istotny problem wskazali także niski poziom przedsiębiorczości mieszkańców (problem ten wskazało 5% ankietowanych). Kolejne 12% wskazało niewystarczający dostęp do infrastruktury wodno-kanalizacyjnej (zwłaszcza kanalizacji deszczowej), dla 10% istotnym problemem jest niska estetyka przestrzeni publicznych oraz niewystarczające zagospodarowanie terenów publicznych (ławki, mała architektura). Dla 5% ankietowanych istotnym problemem jest również słabo rozwinięta infrastruktura sportowa i rekreacyjna, dla 4% natomiast niewystarczające oświetlenie publiczne na terenie gminy. Dodatkowo ankietowani wskazywali na problemy związane biedą i ubóstwem (powiązanymi z bezrobociem). W trakcie wywiadów mieszkańcy zwracali uwagę na niską jakość przestrzeni publicznych, brak zagospodarowania przestrzeni Gminy, konieczność modernizacji dróg i budowy nowych ciągów pieszo-rowerowych, budowy kanalizacji deszczowej, budowę nowych obiektów sportowych i rekreacyjnych oraz prowadzenie działań mających na celu integrację mieszkańców i przeciwdziałanie bezrobociu.

Wykres nr 13 Problemy zdiagnozowane przez mieszkańców Gminy

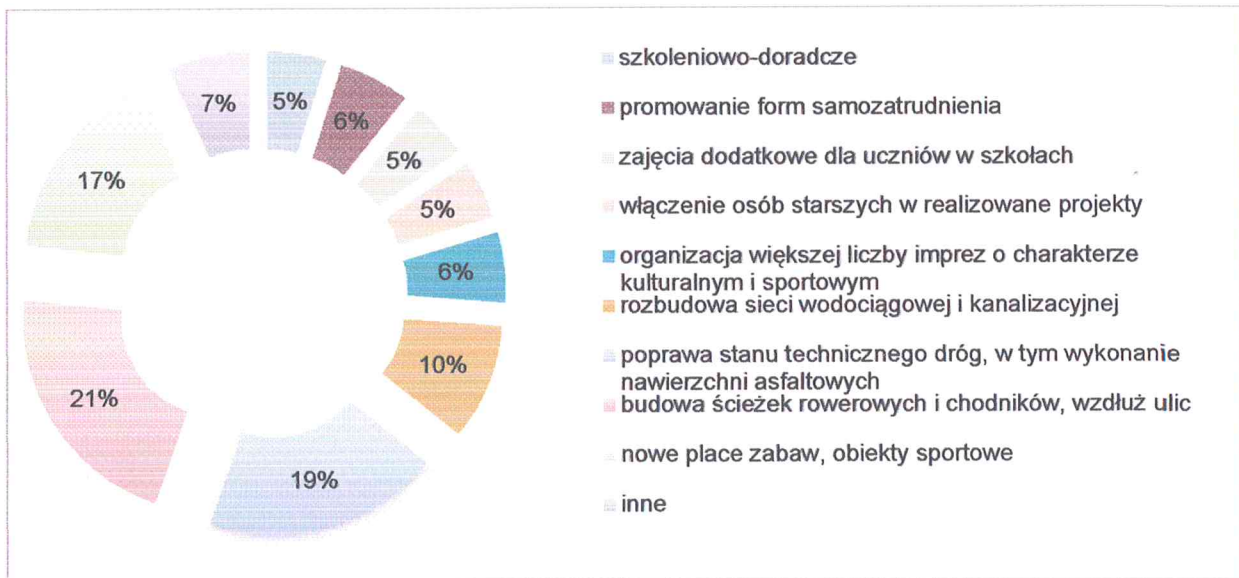

Źródło: Opracowanie własne na podstawie ankietyzacji interesariuszy

Wśród pożądanych kierunków działań rewitalizacyjnych 21% interesariuszy wymieniło budowę ścieżek rowerowych i chodników. Pozytywnie wpłynie to na możliwości realizacji celów związanych z jakością życia, rekreacją oraz turystyką. 19% ankietowanych wskazało na konieczność poprawy stanu technicznego dróg, w tym wykonanie nawierzchni asfaltowych, co pozytywnie wpłynie na jakość życia mieszkańców, jak również na dostępność obszaru gminy m.in. dla turystów i zwiększenie przez to atrakcyjności gminy. Z rozwojem turystyki będzie się wiązała konieczność zapewnienia obsługi, co wpłynie na tworzenie nowych miejsc pracy i zmniejszenie poziomu bezrobocia. Kolejną bardzo istotną kwestią jest konieczność budowy nowych placów zabaw i obiektów sportowych – działanie wskazało 17% ankietowanych.

Dzięki realizacji tego zadania zwiększona zostanie atrakcyjność obszaru dla mieszkańców. utworzone zostaną miejsca, gdzie mieszkańcy będą mogli wspólnie spędzać czas i zacieśniać więzi sąsiedzkie. Dla kolejnych 10% istotna jest rozbudowa sieci wodociągowej i kanalizacyjnej. Istotnymi działaniami są również promowanie form samozatrudnienia (działanie to wskazało 6% ankietowanych), a także organizacja większej liczby imprez o charakterze kulturalnym i sportowym (również 6% interesariuszy chciałoby, żeby prowadzone były zadania w tym zakresie). Po 5% ankietowanych wskazało ponadto zadania obejmujące: prowadzenie szkoleń dla osób bezrobotnych, zajęć dodatkowych dla uczniów w szkołach oraz włączenie osób starszych w realizowane na obszarze rewitalizacji projekty. Realizacja tych działań przyczyni się do zmniejszenia problemu bezrobocia oraz do zwiększenia integracji społecznej i tworzenia więzi społecznych. Dodatkowo poprawa jakości edukacji będzie przeciwdziałać problemowi bezrobocia poprzez rozwijanie nowych umiejętności u młodych ludzi, co przełoży się na zwiększenie ich szans na rynku pracy. Wraz z redukcją bezrobocia powinny nastąpić korzystne zmiany w zakresie ubóstwa oraz przestępczości.

Wykres nr 14 Przedsięwzięcia rewitalizacyjne wskazane przez mieszkańców Gminy

Źródło: Opracowanie własne na podstawie ankietyzacji

Dla większości ankietowanych atutem Gminy jest położenie Gminy oraz jakość środowiska naturalnego. Mieszkańcy wskazywali także na charakterystyczne dla tego regionu uprawy truskawek, które są również znakiem rozpoznawczym Gminy. Wśród słabych stron mieszkańcy wymieniali przede wszystkim odpływ młodych ludzi poza teren Gminy i powiązany z tym zjawiskiem proces starzenia się społeczeństwa. Równie istotnym problemem w sferze społecznej jest wysokie bezrobocie i wynikającego z niego ubóstwo. Wśród aspektów, które wymagają poprawy bądź zmiany mieszkańcy wskazywali na brak dobrej jakości dróg oraz brak bezpiecznej infrastruktury drogowej (chodników, ścieżek rowerowych). Interesariusze wymienili także brak infrastruktury sportowo-rekreacyjnej, a także sieci kanalizacji deszczowej. Są to działania, które zdaniem ankietowanych bardzo mocno wpływają na jakość i poziom

życia lokalnej społeczności. Podczas konsultacji społecznych wskazano także na konieczność zagospodarowania przestrzeni publicznych oraz poprawy estetyki terenów obszaru rewitalizacji. Interesariusze zgłosili również potrzebę prowadzenia działań integracyjnych dla lokalnej społeczności oraz organizacji większej liczby imprez kulturalnych.

Opracowana diagnoza stanu Gminy Załuski w zakresie sytuacji społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej, poddana została konsultacjom społecznym. Celem konsultacji było poznanie potrzeb oraz oczekiwań wszystkich interesariuszy, jak również wypracowanie spójnych działań w procesie rewitalizacji gminy. Konsultacje odbywały się w okresie 5-12 kwietnia 2017 r. W trakcie konsultacji zorganizowane zostały warsztaty i spotkania informacyjne dla mieszkańców, przedsiębiorców, przedstawicieli organizacji pozarządowych i innych interesariuszy. W warsztatach i spotkaniach wzięli udział: przedstawiciele Urzędu Gminy, przedstawiciele Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, nauczyciele, sołtysi, osoby prowadzące działalność gospodarczą na terenie gminy oraz mieszkańcy. W trakcie warsztatów przeprowadzono także wywiady pogłębione. Spotkania odbyły się w następujących terminach:

- 11 kwietnia 2017 r. w budynku Urzędu Gminy Załuski, Załuski 67, w sali posiedzeń (nr 16) w godzinach 9:00-10:30, dedykowane w szczególności przedstawicielom organizacji pozarządowych oraz pracownikom Urzędu Gminy Załuski oraz jego jednostek organizacyjnych,
- 12 kwietnia 2017 r. w budynku Urzędu Gminy Załuski, Załuski 67, w sali posiedzeń (nr 16) w godzinach 15:30-17:00, dedykowane w szczególności mieszkańcom i podmiotom gospodarczym.

Kluczowym elementem programu rewitalizacji jest lista planowanych, podstawowych projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych oraz charakterystyka pozostałych rodzajów przedsięwzięć rewitalizacyjnych, realizujących kierunki działań, mających na celu eliminację lub ograniczenie negatywnych zjawisk powodujących sytuację kryzysową. Wszyscy zainteresowani zapisami *Programu* zostali zaproszeni do składania propozycji przedsięwzięć rewitalizacyjnych do ujęcia w „Programie rewitalizacji dla Gminy Załuski na lata 2017-2020”. Wskazano, iż zgłaszane pomysły powinny się przyczyniać do ożywienia społeczno-gospodarczego i poprawy warunków i jakości życia w gminie, a projekty mogą dotyczyć kwestii społecznych, gospodarczych i infrastrukturalnych oraz odpowiadać na potrzeby lokalnej społeczności. Propozycje projektów rewitalizacyjnych do ujęcia w *Programie*, zgłaszane na opracowanym formularzu można było zgłaszać:

- drogą elektroniczną na adres: u.fraczak@zaluski.pl lub ugzaluski@bip.org.pl,
- drogą pocztową lub osobiście do Urzędu Gminy w Załuskach, Załuski 67, 09-142 Załuski.

Informację o możliwości zgłaszania projektów rewitalizacyjnych, uwag i wniosków rozpowszechniono również za pośrednictwem plakatów (rys. nr 1), które zostały rozwieszone na tablicach informacyjnych Urzędu Gminy w Załuskach, na tablicach informacyjnych we wszystkich sołectwach Gminy w wybranych budynkach użyteczności publicznej oraz w Biuletynie Informacji Publicznej Gminy. Dodatkowo przygotowane zostały ulotki zachęcające do wzięcia udziału w procesie partycypacji społecznej (rys. nr 2).

Rys. nr 1 Plakat dotyczący Programu rewitalizacji dla Gminy Załuski

W ramach partycypacji społecznej w sprawie wyznaczenia obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Załuski, w dniu 11 kwietnia 2017 r. zorganizowany został spacer badawczy po obszarze zdegradowanym przewidzianym do rewitalizacji w gminie. W trakcie spaceru można było zapoznać się z obszarem wybranym do rewitalizacji oraz wyrazić opinie, co do miejsc wymagających podjęcia działań interwencyjnych. Zbierane były także wnioski i uwagi, a także propozycje przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Wszystkie zebrane opinie i postulaty zostały uwzględnione przy opracowaniu „Programu rewitalizacji dla Gminy Załuski” oraz przeanalizowane w ramach partycypacji społecznej. Propozycje, które wpisywały się w charakter planowanych do osiągnięcia efektów, zostały włączone do niniejszego Programu.

Rys. nr 2 Ulotka dotycząca programu rewitalizacji dla Gminy Załuski

Wnioski z partycypacji społecznej, zarówno ankiet, jak i kwestii podnoszonych w ramach wywiadów pogłębionych i spaceru studyjnego, zostały uwzględnione w opracowanym programie rewitalizacji, po przanalizowaniu ich spójności z celami oraz uwzględnieniu możliwości finansowania zgłaszanych projektów, a także ich znaczenia dla lokalnej społeczności obszaru rewitalizacji.

W trakcie opracowywania *Programu* wykorzystano następujące formy prowadzenia konsultacji społecznych:

- zbieranie uwag w postaci papierowej lub elektronicznej,
- ≡ spotkania i warsztaty,
- spacerki badawcze w miejscowościach: Kamienica, Karolinowo, Kroczewo, Nowe Olszyny, Stare Wrońska, Szczytno, Załuski oraz Zdunowo,
- ankiety,
- ≡ wywiady,
- wykorzystanie grup przedstawicielskich,
- zbieranie uwag ustnych.

Wszelkie informacje odnośnie *Programu* zostały udostępnione na stronie internetowej gminy www.zaluski.pl w zakładce Aktualności. W połączeniu z akcją informacyjną zrealizowaną w trakcie opracowywania niniejszego dokumentu można przyjąć, iż kolejne działania podejmowane przez władze Gminy Załuski spotykać się będą ze zrozumieniem interesariuszy. Na tym etapie udało się zbudować podstawę dla społecznego poparcia w procesie podejmowania strategicznych decyzji dotyczących wdrażania *Programu*.

Wdrażanie i okresowa ocena *Programu*

Istotnym elementem powodzenia realizacji procesu wyprowadzania obszarów ze stanów kryzysowych jest włączenie mieszkańców Gminy na każdym etapie wdrażania i oceny okresowej postępów prac rewitalizacyjnych. Niezbędne jest zatem rozpoznanie realnych potrzeb i oczekiwań interesariuszy oraz dążenie do spójności planowanych działań z tymi potrzebami i oczekiwaniami.

Interesariusze rewitalizacji zostaną zaangażowani w proces zarządzania *Programem*, a także w proces monitorowania realizacji jego zapisów, zgodnie z zasadami zarządzania i oceny opisanymi w rozdziale 12. Szeroko rozumiana partycypacja społeczna stanowi kluczowy element w ramach aktualizacji działań i projektowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Proponowany katalog działań obejmuje m.in. :

- powołanie Zespołu ds. rewitalizacji,
- cykliczne spotkania Zespołu ds. rewitalizacji otwarte dla potencjalnych zainteresowanych postępem prac,
- konsultacje społeczne dotyczące wyboru projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych,
- opracowanie zakładki informacyjnej na stronie internetowej Gminy,
- podnoszenie tematyki rewitalizacji w trakcie spotkań z mieszkańcami, także w ramach zebrań sołeckich,
- udostępnianie wniosków z posiedzeń Zespołu ds. rewitalizacji na stronie internetowej gminy, a co za tym idzie umożliwienie zapoznania się z postępami prac wszystkim zainteresowanym,
- udział w realizacji projektów zgłoszonych przez podmioty sektora prywatnego,
- działalność organizacji pozarządowych i ich wsparcie dla podejmowanego procesu rewitalizacji w Gminie, w tym w szczególności w ramach Programu współpracy z organizacjami pozarządowymi,
- podejmowanie zadań rewitalizacyjnych w trakcie imprez kulturalnych i sportowych organizowanych w Gminie,
- organizację konkursów, wystaw, spotkań edukacyjnych,
- umieszczanie informacji o ogłaszanych przez odpowiednie jednostki naborach wniosków na realizację projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych na stronie internetowej Gminy i w Biuletynie Informacji Publicznej,
- umieszczanie informacji na tablicach ogłoszeń w miejscach publicznie dostępnych.

Zaproponowane formy partycypacji społecznej w procesie rewitalizacji obejmują zarówno działania informacyjne czy konsultacji planowanych i podejmowanych działań władz lokalnych, a także dążące do zaawansowanych metod partycypacji, takich jak współdecydowanie czy kontrola obywatelska, w szczególności w odniesieniu do zgłaszanych i realizowanych projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

12. System realizacji (wdrażania) programu rewitalizacji

Zarządzanie procesem rewitalizacji ma na celu wdrażanie działań, aby możliwe było wyprowadzenie obszaru ze stanu degradacji, a tym samym poprawa jakości życia mieszkańców, przy zaangażowaniu interesariuszy i środków finansowych, pochodzących z różnych źródeł. Niniejszy *Program* będzie realizowany w strukturach organizacyjnych Urzędu Gminy w Załuskach. Odpowiedzialnym za realizację „Programu rewitalizacji dla Gminy Załuski 2017-2020” w zakresie obszaru administracyjnego gminy jest Wójt Gminy.

We wdrażanie „Programu rewitalizacji dla Gminy Załuski na lata 2017-2020” zaangażowane zostaną następujące podmioty:

- › Urząd Gminy w Załuskach,
- › Jednostki organizacyjne Gminy Załuski, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Biblioteka Publiczna,
- › mieszkańcy Gminy i sołtysi,
- › przedsiębiorcy, prowadzący działalność gospodarczą na terenie Gminy,
- › Klub Integracji Społecznej w Gminie Załuski, Ochotnicze Straże Pożarne i inne organizacje pozarządowe i społeczne, działające na terenie Gminy,
- › Parafia pw. św. Jana Chrzciciela w Kroczewie,
- › inne podmioty zainteresowane procesem rewitalizacji.

Zaangażowanie różnych podmiotów we wdrażanie *Programu* prowadzi do wzajemnego uzupełniania się działań różnych instytucji zarówno na etapie opracowywania programu, jak i jego wdrażania i monitorowania postępów prac. W ramach zarządzania działaniami, zaprojektowanymi w *Programie*, zostanie powołany przez Wójta Gminy zespół programowo-doradczy, tj. Zespół ds. Rewitalizacji ze wskazanym zakresem odpowiedzialności, co do przygotowania i przeprowadzenia naboru propozycji przedsięwzięć rewitalizacyjnych, opiniowanie zgłoszonych przedsięwzięć rewitalizacyjnych, weryfikacji kierunków działań, konsultacji zapisów dokumentów strategicznych, zamówień publicznych i finansowania realizacji *Programu*, a także jego promocji. Funkcjonowanie Zespołu jest oparte na partycypacyjnym modelu współpracy pomiędzy przedstawicielami samorządu gminnego oraz interesariuszami procesu rewitalizacji. Decyzje w ramach prac Zespołu będą podejmowane większością głosów. Uprawnieni do głosowania są wszyscy członkowie zespołu rewitalizacji.

W skład Zespołu ds. Rewitalizacji wejdą delegowani przedstawiciele Urzędu Gminy z Wydziału Finansów i Planowania oraz z Wydziału Społeczno-Gospodarczego oraz pozostali pracownicy, zajmujący się problematyką gospodarki komunalnej, edukacji, kultury, planowania przestrzennego, ochrony środowiska, zamówień publicznych oraz finansów, a także przedstawiciele jednostek organizacyjnych, które mają wpływ na realizację zadań własnych Gminy, tj. Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej i Gminnej Biblioteki Publicznej oraz przedstawiciele zainteresowanych organizacji pozarządowych, przedsiębiorców i mieszkańców. Zadaniem sołtysów w realizacji *Programu* będzie współpraca z Zespołem oraz lokalną społecznością. Do obowiązków sołtysa należy m.in. wpływanie na wykorzystanie

aktywności mieszkańców służącej poprawie gospodarki i warunków życia w sołectwie, reprezentowanie mieszkańców sołectwa wobec Rady Gminy i Wójta Gminy oraz pełnienie roli męża zaufania w miejscowym środowisku.

Wyniki prac Zespołu ds. Rewitalizacji będą przedmiotem analizy w ramach cyklicznych spotkań, odbywających się raz na kwartał w siedzibie Urzędu Gminy. W ramach zespołu wybrany zostanie koordynator. Główne zadania Koordynatora Zespołu ds. Rewitalizacji z ramienia Urzędu Gminy z Wydziału Społeczno-Gospodarczego będą obejmowały:

- organizowanie spotkań Zespołu ds. Rewitalizacji,
- przygotowanie sprawozdań i raportów kontrolnych dla Wójta Gminy,
- współpraca z wszystkimi interesariuszami *Programu*,
- proponowanie aktualizacji zapisów dokumentu,
- koordynacja zarządzanie zgłaszaniem projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych,
- działania informacyjne,
- działania edukacyjne.

Wyznaczenie Koordynatora Zespołu ds. Rewitalizacji w ramach struktur Urzędu Gminy wynika z faktu, iż samorząd gminny koordynuje proces rewitalizacji jako zadanie własne gminy i będzie zaangażowany w realizację projektów rewitalizacyjnych. Zespół ds. Rewitalizacji zostanie powołany do końca 2017 r. Istotną kwestią w realizacji wyznaczonych kierunków działań jest ich implementacja do uchwalanego prawa miejscowego oraz uwzględnienie w dokumentach strategicznych.

Działania podejmowane w związku z realizacją zapisów niniejszego *Programu* powinny być upublicznione z wykorzystaniem Biuletynu Informacji Publicznej Gminy Załuski (<http://www.ugzaluski.bip.org.pl/>).

Komunikacja będzie się odbywała z wykorzystaniem dotychczas funkcjonujących kanałów informacyjnych, tj. w formie wymiany stanowisk, w tym w formie elektronicznej na uprzednio uzgodnione między interesariuszami adresy poczty elektronicznej, poprzez zamieszczenie odpowiednich informacji na tablicach informacyjnych w Urzędzie Gminy, na stronie internetowej gminy (Program rewitalizacji dla Gminy Załuski, skład Zespołu ds. Rewitalizacji, formularz do zgłaszanie wniosków i uwag, informacje na temat wdrażania procesu rewitalizacji oraz zaproszenia na wydarzenia dotyczące rewitalizacji), elektroniczną skrzynkę pocztową zespołu, a także w trakcie spotkań i wydarzeń, organizowanych przez Urząd Gminy oraz organizacje pozarządowe.

13. System monitoringu skuteczności działań i system wprowadzania modyfikacji w reakcji na zmiany w otoczeniu Programu

„Program rewitalizacji dla Gminy Załuski na lata 2017-2020” będzie podlegał ocenie aktualności i stopnia realizacji. W pierwszej kolejności sprawdzeniu będzie podlegało, czy zapisy Programu są aktualne, tj. czy odpowiadają stanowi faktycznemu w zakresie ustaleń, mających znaczenie dla realizacji Programu. Następnie zbadane zostanie, w jakim stopniu działania zaplanowane w Programie zostały zrealizowane zgodnie z przyjętym harmonogramem.⁴⁴

Kontrolne wyniki oceny realizacji Programu powinny być opracowywane co rok przez Zespół ds. Rewitalizacji jako raport z podjętych działań, który przedkładany będzie Wójtowi Gminy Załuski. Raport z podjętych działań będzie zawierał podsumowanie roczne oraz propozycje ewentualnych zmian do wprowadzenia. Uzyskane wyniki umożliwią ocenę skuteczności zaplanowanych działań rewitalizacyjnych w celu porównania aktualnych wartości wskaźników z wartościami bazowymi, opracowanymi przy diagnozowaniu stanu. Ocena realizacji Programu będzie zawierała odniesienie do danych porównawczych z obszaru miasta, pozwalających na ocenę procesu wychodzenia obszaru ze stanu kryzysowego. Proponowane wskaźniki monitorowania realizacji celów założonych w Programie zostały zestawione w tabeli nr 11.

Tabela nr 11 Wskaźniki monitorowania realizacji Programu rewitalizacji

Lp.	Nazwa wskaźnika	Wartość bazowa (2017)	Wartość docelowa (2020)	Źródło danych
1	Udział osób bezrobotnych w populacji mieszkańców	Karolinowo: 4,8%	Karolinowo: 2,4%	Powiatowy Urząd Pracy w Płońsku
		Kroczewo: 5,8%	Kroczewo: 3,3%	
		Nowe Olszyny: 4,3%	Nowe Olszyny: 2,6%	
		Załuski: 5,3%	Załuski: 2,9%	
2	Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej w populacji mieszkańców	Karolinowo: 3,0%	Karolinowo: 2,4%	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
		Kroczewo: 6,6%	Kroczewo: 4,5%	
		Nowe Olszyny: 10,4%	Nowe Olszyny: 7,0%	
		Załuski: 16,9%	Załuski: 11,6%	
3	Liczba zarejestrowanych organizacji pozarządowych w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Karolinowo: 1,2	Karolinowo: 1,8	Rejestr Stowarzyszeń Krajowego Rejestru
		Kroczewo: 0,3	Kroczewo: 0,5	
		Nowe Olszyny: 0	Nowe Olszyny: 0,9	

⁴⁴ Ustawa o rewitalizacji. Praktyczny komentarz. Ministerstwo Infrastruktury i Budownictwa Departament Polityki Przestrzennej Warszawa, 2016. Dostępny: https://mib.gov.pl/files/0/1796888/Ustawaorewitalizacji_praktycznykomentarz.pdf

Lp.	Nazwa wskaźnika	Wartość bazowa (2017)	Wartość docelowa (2020)	Źródło danych
		Załuski: 0,7	Załuski: 1,0	Sądowego
4	Liczba budynków użyteczności publicznej, podlegających termomodernizacji [szt.]	Karolinowo: 0 Kroczewo: 0 Nowe Olszyny: 0 Załuski: 0	Karolinowo: 0 Kroczewo: 2 Nowe Olszyny: 0 Załuski: 0	Parafie, Urząd Gminy
5	Liczba zagospodarowanych przestrzeni gminnych [szt.]	Karolinowo: 0 Kroczewo: 0 Nowe Olszyny: 0 Załuski: 0	Karolinowo: 1 Kroczewo: 1 Nowe Olszyny: 1 Załuski: 1	Urząd Gminy
6	Długość wybudowanych ciągów pieszo-rowerowych [km]	Karolinowo: 0 Kroczewo: 0 Nowe Olszyny: 0 Załuski: 0	Karolinowo: 0 Kroczewo: 1,5 km Nowe Olszyny: 0 Załuski: 2 km	Urząd Gminy

Tabela nr 12 Powiązanie wskaźników monitorowania realizacji Programu rewitalizacji z projektami rewitalizacyjnymi

Projekt / wskaźnik	Udział osób bezrobotnych w populacji mieszkańców	Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej w populacji mieszkańców	Liczba zarejestrowanych organizacji pozarządowych w przeliczeniu na 100	Liczba budynków użyteczności publicznej, podlegających termomodernizacji	Liczba zagospodarowanych przestrzeni gminnych	Długość wybudowanych ciągów pieszo-rowerowych
Poprawa zdolności do zatrudnienia osób nieaktywnych zawodowo i osób zagrożonych wykluczeniem społecznym	X	X				
Integracja społeczna mieszkańców przez wspólne działanie wraz z zagospodarowaniem przestrzeni wspólnych i nadanie im nowych funkcji społecznych	X	X	X		X	X
Poprawa jakości systemów komunikacji jako działanie podnoszące jakość życia mieszkańców obszaru rewitalizacji	X	X			X	X
Poprawa jakości infrastruktury technicznej i budynków mieszkalnych	X	X		X	X	
Renowacja i modernizacja obiektów kościelnych w Kroczewie i nadanie im nowych funkcji społecznych	X	X		X		

Kontrola poprawności procesu rewitalizacji będzie się odbywała poprzez monitorowanie efektów i celów założonych w realizowanych projektach. Monitorowanie osiągniętych wskaźników będzie się odbywało na podstawie danych, udostępnionych przez:

- Wydział Finansów i Planowania oraz Wydział Społeczno-Gospodarczy Urzędu Gminy,
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,
- Powiatowy Urząd Pracy w Płońsku,
- Komendę Powiatową Policji w Płońsku,
- innych interesariuszy, którzy byli zaangażowani w realizację przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

Procedura sporządzania oceny i została określona tak, aby zapewnić partycypacyjny charakter tego procesu. Decyzje w zespole ds. rewitalizacji będą podejmowane większością głosów. Po akceptacji raportu z podjętych działań i jego akceptacji przez Wójta Gminy, zostanie on upubliczniony poprzez jego publikację na stronie internetowej Gminy oraz w Biuletynie Informacji Publicznej. Zasadniczym celem polityki promocji, jest rozwój zaangażowania społeczności lokalnej w proces rewitalizacji, jej udziału w decyzjach oraz odpowiedzialności za powodzenie realizacji *Programu*. W założeniach polityka promocji *Programu* powinna przybliżać mieszkańcom korzyści, jakie mogą być osiągnięte dzięki procesowi rewitalizacji, udostępniać wszystkim zainteresowanym stronom rewitalizacji i partnerom informacje o celach i problemach rewitalizacji, pobudzać partnerów programu do wyrażania własnych opinii, zachęcać do przedstawiania własnych projektów. Nowe przedsięwzięcia zgłaszane przez interesariuszy będą uwzględniane w *Programie*. Włączenie nowych inicjatyw do *Programu* jest uwarunkowane możliwościami finansowania, uwarunkowaniami formalnymi i faktycznymi, a także stopniem realizacji założenia celów rewitalizacji.

Raz na dwa lata przeprowadzona zostanie analiza wskaźników delimitacyjnych wykorzystanych do diagnozy stanu i wyboru obszaru rewitalizacji. Będzie ona stanowiła raport kontrolny z realizacji do aktualizacji zapisów *Programu*. Uzyskane wyniki umożliwią ocenę skuteczności zaplanowanych działań rewitalizacyjnych w celu porównania aktualnych wartości wskaźników z wartościami bazowymi, opracowanymi przy diagnozowaniu stanu Gminy. Ocena realizacji *Programu* będzie zawierała odniesienie do danych porównawczych z obszaru Gminy, pozwalających na ocenę procesu wychodzenia obszaru ze stanu kryzysowego. Aktualizacja zapisów niniejszego dokumentu w przypadku zmiany warunków wewnętrznych bądź zewnętrznych, mających wpływ na realizację zaplanowanych działań i wyników podejmowanych przedsięwzięć rewitalizacyjnych, wymaga zgłoszenia w formie raportu zmian do Wójta Gminy Załuski przez Koordynatora Zespołu ds. Rewitalizacji. Raport zmian będzie przygotowany przez zespół ds. rewitalizacji. Opracowany projekt aktualizacji będzie poddany procesowi partycypacji społecznej wraz z uwzględnieniem wymogów przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko. Wszelkie zmiany w dokumencie, zgłoszone Wójtowi Gminy, zostaną wprowadzone stosowną uchwałą Rady Gminy, po wypełnieniu odpowiednich procedur i uzyskaniu opinii właściwych Organów.

14. Ocena oddziaływania na środowisko

Obowiązek przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko programów rewitalizacji wynika z art. 46 oraz 47 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2013 r., poz. 1235, z późn. zm.), zwanej dalej ustawą ocenową.

W ramach prowadzenia prac nad przygotowaniem projektu *Programu Wójt Gminy Załuski* wystąpił do właściwych organów z wnioskiem o odstąpienie od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko. W odpowiedzi:

- Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Warszawie pismem z dnia 13.05.2017 r. znak WOOŚ-III.410.206.2017.ARM odstąpił od konieczności przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko,
- Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny w Warszawie pismem z dnia 20.04.2017 r. znak ZS.9022.631.2017 odstąpił od konieczności przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

15. Wykorzystane źródła danych

Akty prawne

1. Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym, Dz.U. z 2016 r., poz. 446.
2. Ustawa z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji, Dz.U. 2017, poz. 23.
3. Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, Dz.U. 2012 r., poz. 647 z późn. zm.
4. Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, Dz.U. 2004 r., Nr 99, poz. 1001 z późn. zm.
5. Ustawa z dnia 21 listopada 2008 r. o wspieraniu termomodernizacji i remontów, Dz.U. 2008, nr 223, poz. 1549 z późn. zm.
6. Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, Dz. U. z 2013 r., poz. 1235, z późn. zm.
7. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta”, Dz.U 2011, nr 209, poz. 1245.
8. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 grudnia 2014 r. w sprawie katalogu odpadów, Dz. U. z 2014 r., poz. 1923.

Pozostałe źródła

1. Dane Mazowieckiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków, dostępne: <http://www.mwzk.pl/rejestr-i-ewidencja-zabytkow>.
2. Dane Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Warszawie, http://bip.oke.waw.pl/bip/bip_534GIMNAZJUM_Wstepne%20informacje%20o%20wynikach_OKE.pdf.
3. Dane Państwowej Komisji Wyborczej dostępne: <http://parlament2015.pkw.gov.pl>.
4. Demograficzne i społeczne uwarunkowania rewitalizacji miast w Polsce, praca pod red. Andrzeja Zborowskiego, Instytut Rozwoju Miast, tom 5, Kraków, 2009.
5. Geoserwis Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska, <http://geoserwis.gdos.gov.pl>.
6. Gminny Program Opieki nad Zabytkami Gminy Załuski na lata 2016-2020, przyjęty uchwałą Nr 168/XXXV/2017 Rady Gminy Załuski z dnia 25 stycznia 2017 r.
7. Instrukcja dotycząca przygotowania projektów rewitalizacyjnych w ramach Regionalnego Programu operacyjnego dla Województwa Mazowieckiego na lata 2014-2020 oraz preferencji dla projektów mających na celu przywrócenie ład przestrzennego, dostępna: https://funduszedlamazowska.eu/g2/oryginal/2015_12/b985dd226839bc6ef704699740c34dbf.pdf.
8. Parysek J. J., Wojtasiewicz L., 1979. Metody analizy regionalnej i metody planowania regionalnego, Studia KPZK PAN, t. 69, Państwowe Wydawn. Nauk.
9. Pluta W., 1986. Wielowymiarowa analiza porównawcza w modelowaniu ekonometrycznym,

PWN. Warszawa.

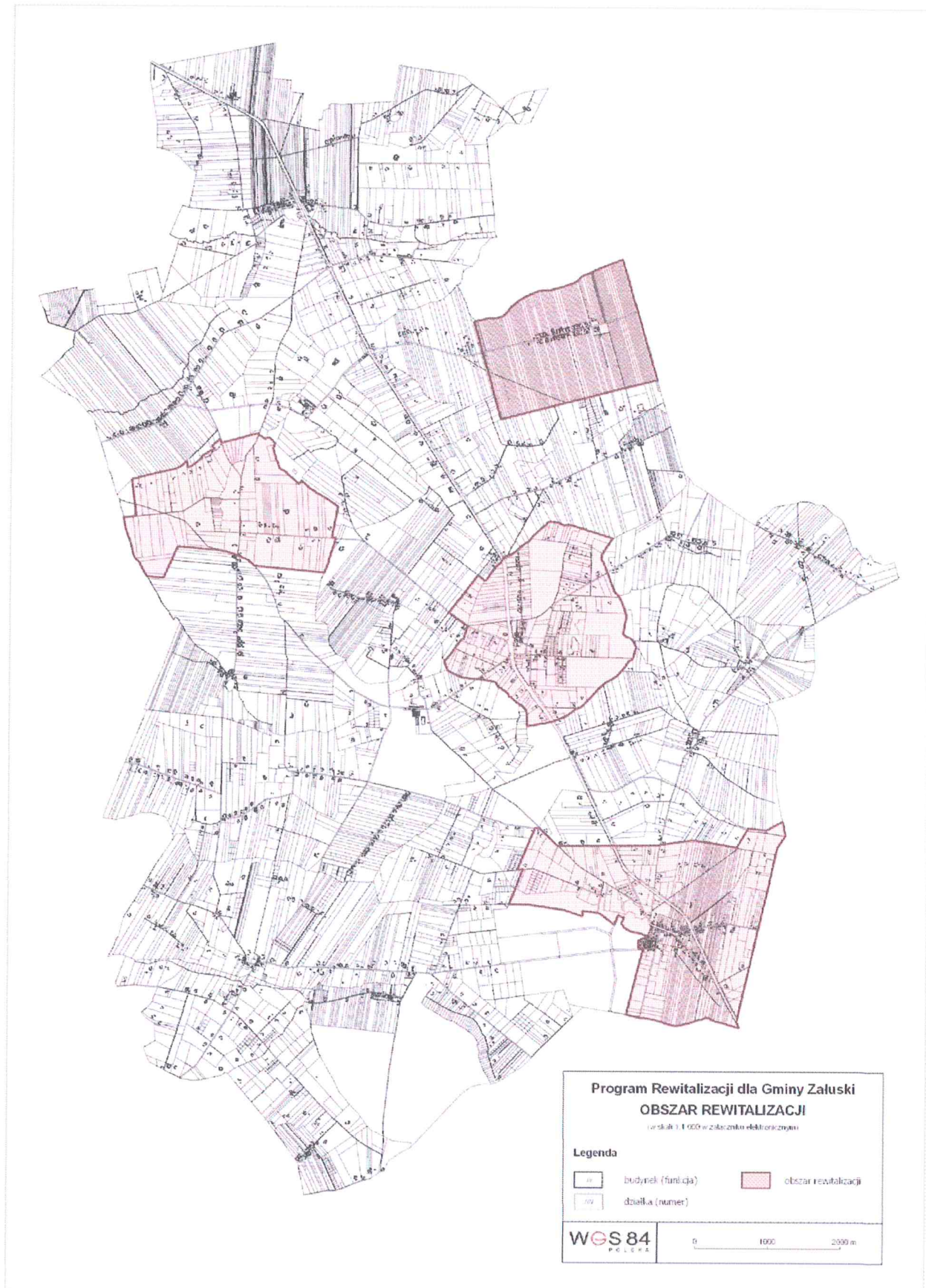
10. Program Ochrony Środowiska dla Gminy Załuski na lata 2012-2015 z perspektywą do 2019 roku, przyjęty uchwałą Nr 119/XIX/2012 Rady Gminy Załuski z dnia 11 lipca 2012 r.
11. „Statut Gminy Załuski”, przyjęty uchwałą nr 118/XXV/2016 Rady Gminy Załuski z dnia 9 czerwca 2016 r.
12. Statuty Sołectw przyjęte uchwałą nr 30/VI/90 Rady Gminy Załuski z dnia 15 grudnia 1990 roku
13. „Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Załuski na lata 2015-2024”, przyjęta uchwałą Nr 19/VII/2015 Rady Gminy Załuski z dnia 14 stycznia 2015 r.
14. Strategia Rozwoju Gminy Załuski na lata 2016-2020”, przyjęta uchwałą nr 89/XX/2016 Rady Gminy Załuski z dnia 27 stycznia 2016 r.
15. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Załuski, przyjęte uchwałą nr 182/XXIX/2002 Rady Gminy Załuski z dnia 24 kwietnia 2002 r.
16. Szymła Z., 2000. Determinanty rozwoju regionalnego. Zakład Narodowy imienia Ossolińskich, Wrocław.
17. Ubóstwo w Polsce w latach 2013 i 2014, Główny Urząd Statystyczny, Warszawa, 2015 [dostępne: <http://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/warunki-zycia/ubostwo-pomoc-spoeczna/ubostwo-w-polsce-w-latach-2013-i-2014,1,6.html>]
18. Uchwała nr 158/13 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 28 października 2013 r. w sprawie przyjęcia Strategii Rozwoju Województwa Mazowieckiego do 2030 roku.
19. Uchwała Nr 95/XXII/2016 Rady Gminy Załuski z dnia 14 marca 2016 r. w sprawie przyjęcia „Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Załuski”.
20. „Uchwała nr 158/XX/2009 Rady Gminy Załuski z dnia 26 stycznia 2009 r. w sprawie zasad wynajmowania lokali wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu gminy Załuski.
21. Ustawa o rewitalizacji. Praktyczny komentarz. Ministerstwo Infrastruktury i Budownictwa Departament Polityki Przestrzennej Warszawa, 2016. Dostępny: <https://mib.gov.pl/files/0/1796888/Ustawaorewitalizacijpraktycznykomentarz.pdf>
22. Wieloletni program gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Załuski, przyjęty uchwałą uchwały Nr 185/XXIX/2013 Rady Gminy Załuski z dnia 25 września 2013 r.
23. Wieloletni Program Współpracy Gminy Załuski z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art.3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie (Dz. U. z 2016 r. poz. 239) na lata 2016–2020, przyjęty uchwałą Nr 116/XXIV/2016 Rady Gminy Załuski z dnia 24 maja 2016 r.
24. Wpływ potencjału demograficznego i gospodarczego miast wojewódzkich na kondycję województw, 2013, Mazowiecki Ośrodek Badań Regionalnych, Warszawa.
25. Wytyczne Ministra Rozwoju w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020, dostępne: https://www.mr.gov.pl/media/23916/Wytyczne_dot_rewitalizacji_po_aktualizacji-zatwierdzone02082016clear.pdf
26. Zasady metodyczne statystyki rynku pracy i wynagrodzeń, Główny Urząd Statystyczny, Warszawa, 2008 [dostępne: <http://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/rynek-pracy/zasady-metodyczne-rocznik-pracy/zasady-metodyczne-statystyki-ryнку-pracy-i-wynagrodzen,1,1.html>]

Załącznik nr 2 Karta zgłoszenia propozycji projektu rewitalizacyjnego

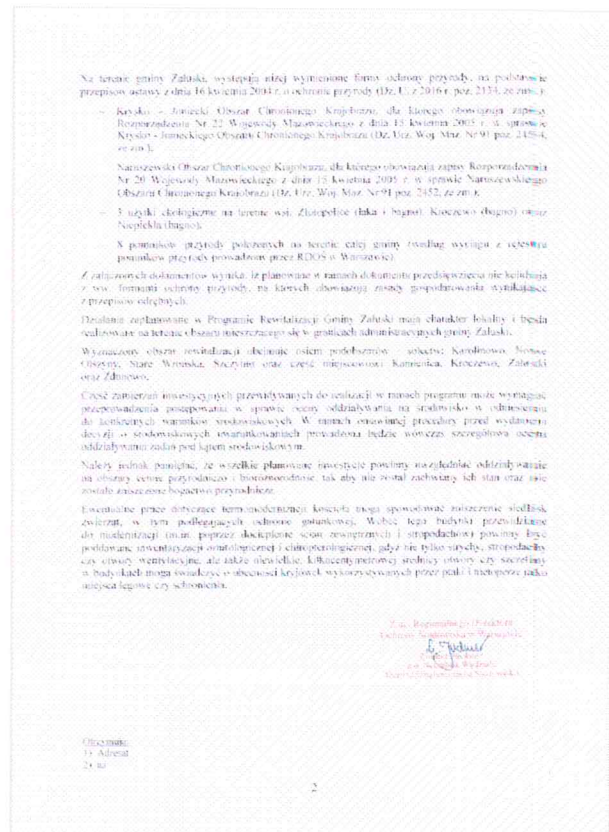
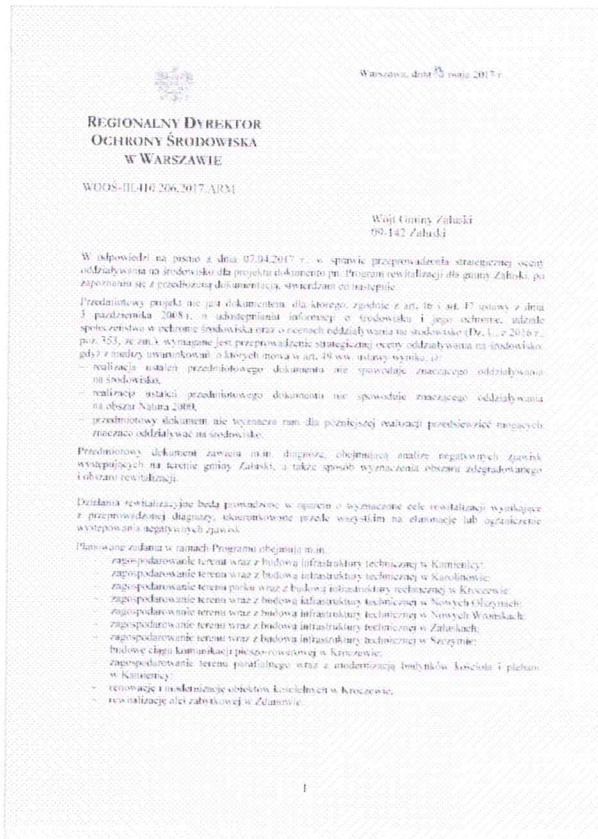
Propozycja projektu rewitalizacyjnego do ujęcia w Programie rewitalizacji dla Gminy Załuski	
Nazwa projektu _____	
Wnioskodawca	Imię i nazwisko _____ Adres _____ Telefon _____ e-mail _____
Miejsce realizacji projektu	Adres _____ Numer działki i ewidencja gruntowa _____
Zakres projektu	Krótki opis planowanej inwestycji _____
Planowany termin realizacji	Rozpoczęcie _____ zakończenie _____
Szacowana wartość	_____ zł
Proponowane źródła finansowania	Składek własnych (w %) _____ Innych (w %) _____ Innych (w %) _____ Innych (w %) _____
Prognozowane rezultaty	Opis efektów społeczno-ekonomicznych i środowiskowych projektu _____
Z załącznikami prosidze	
Propozycja projektu rewitalizacyjnego do ujęcia w Programie rewitalizacji dla Gminy Załuski	

Wskaźniki rezultatu	Karta wskaźników realizacyjnych i wskaźników jakości projektu wraz z prognozą ich wartości w okresie realizacji
Wyrażam zgodę na przetwarzanie moich danych osobowych dla potrzeb związanych z egzekwowaniem Programu rewitalizacji dla Gminy Załuski zgodnie z ustawą z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (Dz. U. z 2002 r. Nr 133, poz. 926 z późn. zm.)	
_____ Podpis	
Nieistniejącą propozycję projektu rewitalizacyjnego do ujęcia w Programie rewitalizacji dla Gminy Załuski można dostarczyć do dnia 10 kwietnia 2017 r. : a) drogą elektroniczną na adres: u.fraczak@zaluski.pl lub u.zaluski@hip.org.pl b) drogą pocztową lub osobiście do Urzędu Gminy w Załuskach, Załuski 67, 09-142 Załuski	
Propozycja projektu rewitalizacyjnego do ujęcia w Programie rewitalizacji dla Gminy Załuski	

Załącznik nr 3 Granice obszaru rewitalizacji

Załącznik nr 4 Pismo Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie dotyczące odstąpienia od wymogu przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko

Załącznik nr 5 Pismo Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Warszawie dotyczące odstąpienia od wymogu przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko

PAŃSTWOWY WOJEWÓDZKI INSPEKTOR SANITARNY W WARSZAWIE
 WOJEWÓDZKA STACJA SANITARNO-EPIDEMIOLÓGICZNA W WARSZAWIE
 ul. Żelazna 79, 00-873 Warszawa, NIP: 827-220-98-81, REGON: 000791709
 Centrala: 022 629 01 01, fax: 651 23 21 24, Dyrektor: tel. 022 620 37 49
 www.woi.waw.pl, e-mail: iks@otr.wawse.waw.pl

Warszawa 20 kwietnia 2017 r.

ZS.9022.631.2017
 PA

**Wójt Gminy Żaluzki
 Żaluzki 67
 09-142 Żaluzki**

Odpowiadając na pismo z dnia 07-04-2017 r. Wójta Gminy Żaluzki, w sprawie odstąpienia od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla projektu dokumentu pn. "Program rewitalizacji dla gminy Żaluzki", Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny w Warszawie informuje, co następuje:

Zgodnie art. 46 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, miłośce społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2016 r., poz. 353 z późn. zm.), przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko wymagają projekty:

1. koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju, studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, planów zagospodarowania przestrzennego oraz strategii rozwoju regionalnego;
2. polityk, strategii, planów lub programów w dziedzinie przemysłu, energetyki, transportu, telekomunikacji, gospodarki wodnej, gospodarki odpadami, leśnictwa, rolnictwa, rybołówstwa, turystyki i wykorzystania terenu, opracowywanych lub przyjmowanych przez organy administracji, wyznaczających ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko;
3. polityk, strategii, planów lub programów innych niż wymienione w pkt 1 i 2, których realizacja może spowodować znaczące oddziaływanie na obszar Natura 2000 jeżeli nie są one bezpośrednio związane z ochroną obszaru Natura 2000 lub nie wynikają z tej ochrony.

Przeprowadzenie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko jest wymagane także w przypadku projektów dokumentów innych niż wymienione w art. 46 ww. ustawy, jeżeli w uzgodnieniu z właściwym regionalnym dyrektorem ochrony środowiska, organ opracowujący projekt dokumentu stwierdza, że wyznaczają one ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko i że realizacja postanowień tych dokumentów może spowodować znaczące oddziaływanie na środowisko.

Strona 1 z 2

Z przedłożonej dokumentacji wynika, że program rewitalizacji nie wyznacza ram dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, a zatem nie wymaga przeprowadzenia procedury, o której mowa w dziale IV pt. „Strategiczna ocena oddziaływania na środowisko” ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, miłośce społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2016 r., poz. 353 z późn. zm.).

Otrzymuje:
 Adresat

Strona 2 z 2

17. Spis załączników, tabel, wykresów i map**Spis załączników**

Załącznik nr 1 Ankieta	100
Załącznik nr 2 Karta zgłoszenia propozycji projektu rewitalizacyjnego.....	101
Załącznik nr 3 Granice obszaru rewitalizacji	102
Załącznik nr 4 Pismo Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie dotyczące odstąpienia od wymogu przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.....	103
Załącznik nr 5 Pismo Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Warszawie dotyczące odstąpienia od wymogu przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.....	104

Spis tabel

Tabela nr 1 Jednostki urbanistyczne Gminy Załuski	14
Tabela nr 2 Wartości wskaźników charakteryzujących sytuację społeczną poszczególnych jednostek urbanistycznych Gminy Załuski	36
Tabela nr 3 Jednostki urbanistyczne Gminy Załuski w stanie kryzysowym pod względem sytuacji społecznej	37
Tabela nr 4 Wartości wskaźników w sferze gospodarczej, środowiskowej, funkcjonalno-przestrzennej i technicznej	50
Tabela nr 5 Wybór obszaru zdegradowanego	51
Tabela nr 6 Liczba mieszkańców i powierzchnia wyznaczonego obszaru rewitalizacji.....	53
Tabela nr 7 Harmonogram realizacji podstawowych projektów rewitalizacyjnych	73
Tabela nr 8 Komplementarność problemowa podstawowych projektów rewitalizacyjnych.....	78
Tabela nr 9 Zestawienie projektów zrealizowanych przez Gminę Załuski w ramach perspektywy finansowej Unii Europejskiej 2007-2013.....	80
Tabela nr 10 Indykatywne ramy finansowe	81
Tabela nr 11 Wskaźniki monitorowania realizacji Programu rewitalizacji	94

Spis wykresów

Wykres nr 1 Liczba ludności Gminy Załuski w latach 1995-2015	18
Wykres nr 2 Struktura wiekowa mieszkańców gminy	18
Wykres nr 3 Struktura wiekowa mieszkańców Gminy Załuski (wg stanu na 30.06.2016 r.) ...	19
Wykres nr 4 Liczba zarejestrowanych osób bezrobotnych w latach 2010-2016	20
Wykres nr 5 Udział zarejestrowanych bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w latach 2010-2015	20
Wykres nr 6 Frekwencja mieszkańców Gminy Załuski w wyborach parlamentarnych i samorządowych w latach 2005-2015.....	33

Wykres nr 7 Uczestnictwo mieszkańców w życiu kulturalnym gminy (WS11)	35
Wykres nr 8 Liczba podmiotów wpisanych do rejestru Regon w latach 2012-2016.....	40
Wykres nr 9 Liczba podmiotów nowo zarejestrowanych w rejestrze Regon w latach 2012-2016	41
Wykres nr 10 Liczba podmiotów wpisanych do rejestru Regon w przeliczeniu na 100 mieszkańców jednostek urbanistycznych (WG1)	42
Wykres nr 11 Ilość wykorzystywanych wyrobów azbestowo-cementowych w przeliczeniu na liczbę mieszkańców jednostek urbanistycznych (WŚ1)	43
Wykres nr 12 Odsetek mieszkań wybudowanych przed 1988 r. (WF1).....	47
Wykres nr 13 Problemy zdiagnozowane przez mieszkańców Gminy	86
Wykres nr 14 Przedsięwzięcia rewitalizacyjne wskazane przez mieszkańców Gminy.....	87

Spis map

Mapa nr 1 Gęstość zaludnienia w jednostkach urbanistycznych Gminy Załuski	16
Mapa nr 2 Udział osób bezrobotnych w liczbie mieszkańców jednostek urbanistycznych.....	21
Mapa nr 3 Struktura wiekowa osób bezrobotnych.....	23
Mapa nr 4 Poziom wykształcenia osób bezrobotnych.....	24
Mapa nr 5 Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej i pobierających zasiłki stałe w liczbie mieszkańców jednostek urbanistycznych.....	26
Mapa nr 6 Liczba popełnionych przestępstw w jednostkach urbanistycznych gminy	27
Mapa nr 7 Liczba osób podlegających procedurze niebieskiej karty w jednostkach urbanistycznych gminy	28
Mapa nr 8 Liczba organizacji pozarządowych w jednostkach urbanistycznych	32
Mapa nr 9 Frekwencja wyborcza w wyborach samorządowych w 2014 r.....	34
Mapa nr 10 Obszar w stanie kryzysowym na terenie Gminy Załuski.....	38
Mapa nr 11 Obszar zdegradowany na terenie Gminy Załuski.....	52
Mapa nr 12 Obszar rewitalizacji Gminy Załuski	54

PRZEWODNICZĄCY RADY

Edward Aleksandrowski